

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrségre nem vállal.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 18.

Keresztút.

Ott áll Krisztus megint Pilátus előtt.
 Az ember fog itélni újfent, hogy Krisztus
 kell-e neki, vagy Barrabás.

Az egyetemről, Pázmány egyeteméről
 elsikkasztották a keresztet s ma újra
 megkérdezte a keresztény ifjuság az egye-
 temi rektortól, »van-e egy kis hely a ma-
 gyar tudományos csarnokban, hol Krisz-
 tus a fejét lehajtsa? Itéljenek nyíltan!
 Ne mossák kezeiket Pilátus módjára, ha-
 nem mondják ki, hogy mi értékesebb a
 tudás emberei előtt; a kereszténység meg-
 alapítójának szent emlékjele-e, vagy a fa-
 natikus gyűlölettel való szövetségés!!

A tudás kísérletezés, érzékeink utján
 gyűjtött tapasztalatok leszűrése, a hit az
 Isten tekintélyén alapuló életelv. Hol üt-
 közhet össze a tudás és a hit? Csakis
 fanatikus rövidlátók előtt, a hit, vagy a
 gyűlölet fanatikusainál.

Megrendült-e Kopernikus Miklós ka-
 nonok hite, mikor merész kézzel ragadta
 meg a földet s lerántva azt a világ köz-
 pontjának bitorolt trónjáról, kidobta az
 ürbe, hogy mint közönséges bolygó fo-
 rogjon a központtá tett nap körül?

Megrendült-e annak a barátnak hite,
 ki már Leowenhoek előtt nézett az ál-
 tala összetakolt mikroszkóp csövébe s lá-
 tott új eddig láthatlan világot?

Nem volt-e bámulatosan erős hitű
 Linné, a modern természetrajz megterem-

tője? Newton a nehézségi erő magyará-
 zója és a világ mechanika megfejtője?
 Priestlei abbé a flogistonnak Luvoisier
 előtti megdöntője nem maradt-e erős hitű,
 bár félre dobta az addig tudományos
 dogmának ismert 4 elem tanát?

Igaz tudósok legnagyobb része hithű
 volt, néhány hitetlen és a hívóket meg
 nem rendítette hitükben a tudás és a
 hitlennéket meg nem erősítette hitlenné-
 ségükben.

Miért nem akarnak tehát a legfelsé-
 gesebb tudomány, a keresztény hitrend-
 szer megalkotójának emlékét tünni a tu-
 dás falai között?

Pár izgága ember a tudás fájának
 nem gyümölcssei, de pondrói; ezek tajté-
 koznak a hit ellen a tudás nevében.

Soha talán annyit nem hivatkoztak a
 tudásra, mint ma és soha annyira felüle-
 tes nem volt az emberiség, mint ma.

A tudományos művek helyébe a hir-
 lapi cikkek és népszerűsített tudomá-
 nyos mesés könyvek léptek. Ezek nem a
 tudás erejével, hanem a leírás megkapó-
 ságával hatnak. Nem kapacitálnak, ha-
 nem agitálnak, nem következtetnek, ha-
 nem cél érdekében izgatnak.

Ezen könyvekből él a »művelt« tö-
 meg s innen van, hogy Leitprand Króni-
 káira, sőt Cooc Pál regényeire is hivat-
 koznak vita közben, mint forrás mun-
 kákra.

Hát az ilyen tudós ellentétben van
 a hittel, mert hisz erre a célra gyárt-
 ják, gyöngébb fejűek számára.

Az egyetem tanári kara azonban nem
 állhat a korszellem slepphordói sorába.
 Neki arról kell itélni, hogy az alma má-
 ter termeiből elsikkasztott keresztnek meg-
 adja-e az elégtételt, vagy szentesíti azt a
 sikkasztást?

Üdvözlét a keresztért harcolóknak,
 mert mernek harcolni, bár tudják, hogy
 az ellenség nem fegyverrel, de sárral
 harcol s megrágalmazza nemes moz-
 galmukat.

Jézus volt a régi magyar csatakiáltás, e
 névben előre. P—y.

A református zsinat.

Harmadik érdemleges ülését ma tartotta a
 reformátusok országos zsinata báró Bánffy De-
 ző és Kun Bertalan elnöke alatt. Sass Béla
 jegyző felolvasta a múlt ülés jegyzőkönyvét.
 Ennek hitelesítése után a közalapra vonatkozó
 törvénytervezet tárgyalása került sorra. Előző-
 leg bejelenti báró Bánffy elnök, hogy a zsinat
 héttől kezdve folytatólagos üléseit a Magyar
 Mérnök és Építész-Egyesület nagytermében
 (Ujvilág-utca 2) fogja megtartani. Jelentéke-
 nyebb vita indult meg Czike Lajos esperes azon
 indítványa fölött, hogy a közalap vagyónállagá-
 ból ugyanazon kamatláb mellett, a milyent a
 földhitelintézet kifizet, az egyes érdemesebb
 egyházközségek kölcsönökkel támogathatók le-
 gyenek. Gróf Degenfeld, Hegedüs Sándor,
 Dombi esperes felszólalásai után a zsinat az
 indítványt mellőzte. Ezután a közalap-járadékot
 állapították meg. Az ülés két órákor végződött.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Nem hiába Éliás.

Írta: G. Büttner Lina.

Azt tartják, a tél senkinek sem barátja.
 Özv. Kerényesyné épen ellenségének tartja.
 Sok rosszat is hoz rá a tél, valahányszor csak
 eljön. Elhozza majdnem mindig az influenzát;
 mindenféle fej- és fülzúgató; néha tüdőgyu-
 ladást és különféle foku hurutot. Sőt egy iz-
 ben elhozta az izomgyuladást és az izületi csúzt
 is.

Kerényesyné ezt a baját nem emlegeti.
 Nem is e végett dohog a tére és nem is ezért
 tartja ellenségének.

Hanem mert a tél rendesen nagyon meg-
 nyomorgatja a régi kastélyt. A nagy havat úgy
 ráhordja a faszindelyes tetőre, nyög és ropog
 alatta. A kemény fagygal meg lefeszeti a
 falakról a vakolatot. Ugy minden tavasszal
 megtáskásodik a vakolat s aztán lehámlik és
 nyárig alulról félig tarka a kastély fala.

Pedig akkorra már mind szétszalad a kő-
 művesféle ember s csak az olyan marad, a kit
 még a megkezdett munkából is elszokott kergetni
 az öreg méltóságos asszony.

Mikor Péter a kastélyba került, rábízták:
 hozzon kőművest a nyári javításhoz.

Előbb csak bejelentette, hogy nincs más,
 csak a Gombás görbe Lajos. Kerényesyné
 kezével intett.

— No ugyan. Ugy hallottam, hogy össze-
 dül utána a fal.

— Már a mit ő épít, kérem alássan? —
 somolygott Péter. — Nem épített az talán soha
 a földtől falat. De a vakolást jól végzi. Hanem
 más van a Gombás görbe Lajossal.

— Mi?

— Szája van. Ugy hogy be sem zárja, ké-
 rem alássan.

— Talán csunya beszédü?

Nem a. Inkább szép szavu. Hanem csak
 mindétig magamagát tisztóli. A tisztességgel
 nem tud betelni.

— No, az nem baj.

Igenis; — nevetgált Péter; — de mindétig
 másokkal tisztólteti magát. Meggyújtotta az
 magának a szentelt gyertyát már talán tán a
 királylyal is.

— Majd lesz gondom rá, hogy ha meg-
 gyújtja, el is fujja; — mormogott a méltóságos
 asszony. — Hát elhihatod.

De másnap elképpedt, mikor a térdtől két-
 felé csavarodott lábu embert meglátta.

— Hogy fogsz te a létrán alá-föl járni? —
 kiáltott rá s haragosan nézett a hibás lá-
 bakra.

— Hogy-é? — vigyorgott kedvkeresőleg
 Gombás görbe Lajos. — Hát csak úgy, mint
 Jákóbbhoz az angyalok. Föl és le, föl és le; —
 és hánnya a görbe lábait, hogy Kerényesyné
 elnevette magát.

— Hát hogy jártam, mikor a püspök ur
 ő exczellenciája várkastélyát építettem? Mint
 a lepke. Épen mint a lepke.

— Mit beszélsz te? — förmedt rá az öreg
 méltóságos asszony. Hisz a püspöki kastélyt
 még II. Géza király építette.

Uj üzlet.

Meglepő olcsón csakis

Uj üzlet.

Havas Béla kézmű-, divat- és rövidáruházában

NAGYVÁRAD Zöldfa-utca. 36. szám (Zöldfa-kávéházzal szembe.)

lehet vásárolni

Ruhaszövet 120 cm. széles — — — 34, 68, 96.
 Kosztüm kelmék 140 cm. széles — — — 118, 135, 186.
 Francia Delain mtr.-je — — — — — 29, 48.
 Cosmanosi mosó voál mtr.-je — — — — — 19, 29, 27.

Vásznak, asztalneműek, kanavász sző-
 nyeg, függöny és ágyterítők, selymek és rö-
 vidáruk óriási választékban.

A kereszt az egyetemen.

Budapest, márczius 18.

Négy esztendővel ezelőtt, márczius 18-án a budapesti keresztény egyetemi ifjuság nagybizottsága az egyetemi előadótermekben kitűzte a keresztet. Azóta minden esztendőben memorandumba foglalták kívánásaikat s küldöttségileg kérték a mindenkori rektort, hogy engedje meg s kereszt kitűzését.

A keresztény egyetemi ifjuságnak körülbelül 300 főnyi intéző bizottsága néhány hét óta permanenciában volt a Menza Akadémia helyiségeiben s itt készítették elő az ezidei mozgalmat. Beszéltek, agitáltak s körlevelekkel plakátokkal buzdították a keresztény ifjuságot a mozgalomhoz való csatlakozásra. Ennek aztán az a hatása volt, hogy a 300 tagu intéző bizottsághoz még körülbelül kétszáz csatlakoztak.

Ma délelőtt 11 órakor hatszáz főnyi hallgatóság gyűlt össze az egyetem elsőemeleti folyosóján a rektori szoba előtt.

A rektori szobában a keresztmozgalom vezetője, ifju *Kerékgyártó* Árpád a következő beszédet intézte dr *Demkó* György egyetemi rektorhoz:

Nagyságos Rektor ur! Négy esztendővel ezelőtt márczius 18-án néhány lelkes keresztény egyetemi hallgató kitűzte az egyetem tantermeiben a keresztet. Levették. Elhatároztuk, hogy a nagy nap emlékére minden évben megindítjuk a mozgalmat. Ma is ezért vagyunk itt. Nem ragaszkodnánk ilyen görcsösen kívánásainkhoz, ha tudnók, hogy azok nem jogosak. Az egyetemet katolikus pap katolikus pénzen alapította. Tehát katolikus az maga is. A kereszt, amely ezt jelképezte az utolsó időkhöz ott függött a katedrák fölött. Néhány évvel ezelőtt azonban a takarítás közben leszedték a keresztet s egyszerűen *elfelejtették azokat a helyükre visszatenni*. Nem kívánjuk egyelőre nagyságos rektor ur, hogy az összes termeket keresztrel lássák el, de az *aulában és a tanácsteremben* föltétlenül kifüggesztendő. Kívánjuk továbbá, mint eddig is minden esztendőben, a *keresztény filozófiai* tanszék felállí-

tását. Abban a reményben, hogy nagyságod pártfogólag terjeszti az egyetemi tanács elé a kérésünket, átnyujtom 500 aláírással ellátott memorandumunkat.

Dr *Demkó* György válaszában kijelentette, hogy ő *helyesli a mozgalmat*, annál is inkább, minthogy ő katolikus pap. De *helyesli a mozgalmat az egyetemi tanács és a jogi fakultás is a jogfolytonosság elvénél fogva*. Nagyon örül, hogy az ifjuság nem erőszakosan, hanem az egyetemi szabályok keretén belül igyekszik megvalósítani az ideáljait. Minden erejével *támogatni fogja* a kérésüket. (Zajos, perczeleg tartó éljenzés.)

Az ifjuság erre a rektor szobájában elénekelte a Himnuszt és a Szózatot s ezzel véget ért a tüntetés. Este a Menzában nagy szabásu bankett volt, hol lelkes beszédek hangzotlak el.

A politikai válság.

A két hónapos válság úgy látszik vége felé közeledik, ezt vélik legalább a politikai körök abból a mindenfelé nagy megnyugvást keltő hírből, hogy a király vasárnap este fél 8 órakor Budapestre érkezik, hogy itt intézze el a válságot.

Ujabbán a megoldás egyik módját sokan abban keresik, hogy a katonai kérdésekben annyit enged a király, hogy a *magyar ezredekben* a hivatalos nyelv ezredestől lefelé magyar lenne. Ez ugyan nagyon emlékeztet az ezrednyelvre, de talán alapját képezheti a további tárgyalásoknak. Az eszme az új landwehr-minisztertől *Schönaich* tábornagytól indult ki, aki azt a bécsi korona tanácsban vetette fel.

A király Budapesten elsőnek hir szerint *Andrássy* Gyula grófot fogja kihallgatni, de mindezeidig nem kapott meghívót *Andrássy*.

A vezéreknek mára hirdett tanácskozása *Kossuth* Ferencz betegsége miatt elmaradt.

Kossuth a passivitásról.

A szövetkezett ellenzék elnöke *Kossuth* Ferencz a *Magyarország* tegnapi számában érdekes, a helyzetet jellemző cikket irt a *passzív rezisztenciáról*.

Adjuk e cikkeknek érdemleges részét a következőkben:

Miért irtom e sorokat? Azért, hogy figyelmeztessem párthiveinket és a szövetkezett ellenzék összes hiveit, hogy *ne veszítsék el türelmüket* a krízis hosszúsága miatt; ne vegyen erőt hazafias megfontolásukon az a természetes, de fékezendő cselekvési vágy, mely őket buzdítja.

A *várakozás is cselekvés*, sőt a nemzetek életében, a forradalmakon kívül, ez képezi a legerősebb és leghathatóbb cselekvést.

Ezt a várakozást *passzív rezisztenciának* szokták nevezni; ezzel törte meg a magyar nemzet azt az abszolutizmust, amely 1849-et követte, és ha a nemzetben van elég öntudat és elhatározás ma is, az ilyenmü nyugodt várakozással el fogja érni célját, ha e célja mérsékelt lesz és nem akar egyszerre nagyon is nagy ugrást csinálni előre, hanem megelégszik azzal, hogy minden téren erősen megalapozza a jövőt és *kézzelfoghatólag előrevigye a jelent is*.

Azt elismerem, hogy az országgyűlés tétlensége sokáig már nem tarthat és nincs is ok rá, hogy április 4-én tul tartson. De az országgyűlés tevékenységének akkor sem abban az irányban kell majd megindulni, amelyhez szükséges lenne egy felelős kormány jelenléte, hanem oly irányban, amilyenhez ez nem szükséges.

A Ház *kezdeményezési jogát* érvényesítheti majd több kérdésben, például olyanokban, melyek a *nov. 18-iki* csinyre vonatkoznak, másrészt olyanokban, melyek hosszú előmunkálatokat igényelnek, mint például a *választási törvény reformja*; az általános magyar autonóm *vámtarifa* tervezetének elkészítése, azért, hogy az idő múlása a vám- és kereskedelmi ügyekre vonatkozólag helyrehozhatatlan károkat ne okozzon.

Egyszóval, a képviselőház végezhet hasznos munkát *felelős kormány hiányában is*, azon elvből indulva ki, hogy egy ilyen kormány ugy sem lehet majd más, mint a képviselőház többségének kifolyása; a többség tehát előké-

— De rosszul építette; fitymálta a kőműves. — Mert ha én jobban meg nem építettem volna, akkor már nem is állna. Mondta is nekem a püspök ur ő exczellenciája: Gombás uram, mert — mert az Isten éltesse, igen embert megbecsülő az exczellenciás püspök ur! Hát azt mondta nekem: tisztelt czimed, nem láttam magánál külön építőmestert az egész monárkiában. És benyult a zsebébe és egy ötforintost adott borraivalónak. Mindjárt, a hogy a házába beléptem.

— Még mielőtt elkezdted a munkát? — kérdé megütődve *Kerényesyné*.

— Az ám. Hogy jobb kedvvel dolgozzak. Meg vörösbort is adott. Kvántum szátis. Czilinderben.

— Bort itt is kaphaszt, ha jól elvégezted a dolgodat; — nevetett az öreg méltóságos asszony.

De vöröset?

— Azt.

— Az öt forintot is? — vigyorgott a kőműves.

— Azt nem; — és *Kerényesyné* hátat fordított s elment.

Gombás görbe Lajos, ha beszélt, mindig nagy tisztességtudással, teljes polával fordult vissza *Kerényesyné* felé és mutogatott, magyarágatott mind a két kezével, persze a vakoló kanállal, vagy a simítóval.

— Mikor a püspök ur ő exczellenciája megtudta, hogy a második feleségemet is eltemtettem, jó asszony volt, Isten nyugosztalja szegény! itt megint csak le kellett tenni a vakolót és kihuzni a kékbabos kendőt és törülgetni kesergőn ráncbaszedett arcját. Akkor no, akkor azt mondja nekem a püspök ur ő exczellenciája: fiam, maradj most már ebben az állapotban, ahogy vagy. Ne gondolj te többé arra, hogy asszonynyal kösd össze az életedet. Én meg azt mondtam: Mintha csak a mennybéli szent Atya, itt le kellett venni a kalapot és tölnezn az égre, mintha csak az Atya Uristen rendelne exczellenciás uram által, én ugy szót fogadok. Azután meg sokkal okosabb is így az ember, az Uristen kijelentése szerint; itt megint le kell venni a kalapot.

— Ne beszélj bolondot! förmedt rá *Kerényesyné*. Mikor jelentette azt ki neked az Uristen?

— A püspök ur ő exczellenciája mondta nekem, fogta rá rögtön a kőműves. Ugy mondta nekem: Tudja meg, Gombás ur, hogy okosak, a kik megházasodnak, de még okosabbak, akik meg nem házasodnak.

És a görbe Lajos ezt huomás orrhangon meg is ismételte.

Az öreg méltóságos asszony elfelejtette, hogy a kőműves csak azért beszél, hogy teljékmuljék az idő és fölkaczagott.

— Nem ugy mondta azt a püspök ur, meg ő nem is huomás igy.

A görbe Lajos nagy hányavetin visszavágott.

— De igenis, így mondta! s azzal még huomásabban folytatta: És téged, fiam, nem hiába hinak *Éliásnak*, mert te olyan okos is vagy, mint *Éliás*.

— Hisz téged nem is hinak *Éliásnak*; kiáltott föl az urnó.

— Hogyan nem-e? hánytá föl a vállát a kőműves. De igenis. Azt mondta a püspök ur ő exczellenciája: latinul *Ludovicus* vagy, magyarul Lajos, de a Szentírásban ez *Éliás*.

A méltóságos asszony nem tudta, nem-e

E héten következő alkalmi cikkek árusítatnak ki:

Silk sephir, blousokra alkalmas 9 kr. Luisin selyem, minden szín 52 kr.
Plissé sephir ruha és blousokra 13 kr. Ladisch batiszt, 120 széleses 49 kr.
Delain remek minták — — 18 kr. Rojtos türlőköző — — — 5 kr.
120 cm. széles gyapju blouse kelmék 31 krtól 250-ig
Legjobb minőségű rumbu gi és creás vásznak, schrol schiffonok, férfi és női fehérneműek, damast árak, szintén hasonló olcsó árbau.

Costüm kelméket csak a legjobb minőségűekben tartok raktáron, mert olcsóbb anyag nem érdemes az elkészítésre.

Tisztelettel.

23—31

TELCSER MÁTYÁS
divatáruháza.

szíthet oly törvényjavaslatokat — a parlamenti iniciativa elvéből kifolyólag — amilyenek a megalkotandó kormány által elfogadhatók lesznek, mert az az idő elmúlt, midőn a kormányok diktáltak a többségnek azt, hogy mit akarjon; most a többségnek van akarata s ezentul lesz is, úgy hogy a kormány vagy nem fog fennállhatni, vagy ezt az akaratot fogja képviselni.

A kelet-ázsiai háború.

A háborút folytatják.

London, márc. 18. A Daily Telegraph jelelenti Tokióból 16-áról: Kacsura gróf miniszterelnök a pénzüemberek gyűlésén beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy bajosan lehet a háború végét előrelátni. Az oroszokat egészen legyőzni rendkívül nehéz feladat lesz, mely azt kívánja, hogy az egész japán nemzet egységes legyen. Azt a reményét fejezte ki, hogy a pénzüemberek a kormányt nagylelkűen támogatni fogják. A háború eddig való eredménye kedvezőbb, mint ahogy akkor előre lehetett látni, amidőn Japán a háborút megkezdte. Akkor úgy álltak a dolgok, mintha az ember a pokol kapuján akart volna belépni. Általános volt a bizonytalanság, de a nemzet egysége a vízi és szárazföldi győzelmek szakadatlan sorára vezetett. Hir szerint számos Japánban lakó jegyezte az új belső kölcsönt.

Köln, márc. 18. A Kölnische Zeitung pétervári levelezője jelelenti, hogy mértékadó helyen elhatározták, hogy a háborút mindaddig folytatják, amíg jelentős diadalt nem aratnak, amin az a körülmény, hogy az új kölcsön keresztülvitel Párisban nem sikerült, semmit sem fog változtatni.

Kunguzok támadása.

Páris, márc. 18. A Matin harctéri tudósítója jelelenti Charbinból e hónap 8-iki kelettel: Mikor Charbinból Mukdenbe akart menni, azt a vonatot, amelyen több katonatiszt és civil ember is utazott, a kunguzok Simptinghiunál megtámadták. Egy tiszt és két katona megsebesült. A vonatnak Tienlingnél vissza kellett fordulnia.

Oroszországból.

Pétervár, márc. 18. A belügyminiszter megróttá Kulakovszkit, a hivatalos lap főszerkesztőjét, mert a márczius 13-iki császári ki-

áltvány kiadatásánál eltért a törvényes rendtől. A manifesztum a törvény ellenére nem a szenátus útján jutott hozzá, amely az összes kiáltványokat és czári rendeleteket kinyomtatattja, mielőtt a hivatalos vagy magánlapok elterjesztenék.

Mandzsuria alkirálya.

London, márc. 18. A „Morningpost” jelelenti Sanghaiból tegnaptól, hogy a kínai kormány Hao-Er-Ent kinevezte Mandzsurszág alkirályává. Hao-Er-En tárgyalat Pekingben a japán követtel és haladéktalanul Mukdenbe utazik.

Kuropatkin menesztése.

Budapest, márc. 18. (Saj. tud. táv.) Pétervárról jelelenti, hogy ott *Kuropatkin* menesztése és az új főparancsnok kinevezése óriási hatást keltett.

A Kuropatkin visszahívását elrendelő császári kéziratban *csalással és megaluvással vádolják a főparancsnokot.* Az orosz udvari körökben szinte hihetetlen dolgokat beszélnek Kuropatkin gróf viselt dolgairól. Többek között azt mondják, hogy a *japánoknak a kezére játszott.*

Új hadseregek.

Budapest, márc. 18. (Saj. tud. táv.) A czár három új hadsereget létesített, melyek legközelebb a kelet-ázsiai harctérre mennek. A három hadsereg legénységének száma 400 000. Az egyik hadsereg vezére *Gripenberg* tábornok lesz.

A czár idegbeteg.

Budapest, márc. 18. (Saját tud. táv.) Pétervárról táviratozzák, hogy a czár idegrendszere teljesen fölbomlott. Az idegbetegséget, mint az orvosok megállapították, a háború változatainak izgalmai okozták. A czárhoz két hírneves párisi ideggyógyászt hívtak.

ugyanazonos név csakugyan Lajos Éliással? Azért nevetve csak azt mondta:

— Hát akkor már csak per te beszél hozzád a püspök ur és nem urazott?

— Hisz akkor az Ursten nevében szolt hozzám; felelt rögtön a kőműves, aztán egészen szembefordult az urnóval és csufondáros vigyorgással folytatta: Már pedig az Ursten senkinek se mondja, se exczellenciás ur, se méltóságos asszony, hanem egyformán csak tegez mindnyájunkat. Mert előtte egyformák is vagyunk mindnyájan.

Az öreg urnó megzavarodott. Igaza van a szájas himpellérjének, gondolta.

Gombás görbe Lajos észrevette, hogy előnyben van és kényeskedve kezdte előlről.

— Azért én nem is házasodom meg többé. Pedig hát hozzám jönne akárki is. Szívesen hozzám jönne! Mert milyen szobám van én nekem! Még kanafádé is van benne. És milyen kanafádé! Ráülhet egy gr. is, nem esik össze, hogy építettem neki lábakat téglából. De más mindenem is van. Még két ferslagom is, egy nagyobb, ilyen s karjával olyan nagyságot mutatott, mint a kastély, meg egy

kisebb. Tudok is egyet. Már mint egy özvegy asszonyt. De hát nekem nem kell. Mert nem hiába vagyok én Éliás, de okosabb is vagyok, mint más! nevetett boldog elbizakodottsággal.

De a vakolást jól elvégezte a görbe kőműves. Igaz, úgy iparkodott, hogy minden egy-napi munka két napig tartson. Hanem végre is csinosa rendbeszedte kívülről a megrongált épületet.

Azért ki is járt neki munka végén a megígért vörösbort.

Éz ez a nyári vörösbort hozta vissza aztán novemberben Kerényesyné színe elé a kőművest.

Beüzent, hogy audienciát kér. Mikor megnyerte, a kövér Ferencz bevezette a belső szobába az öreg urnóhoz.

A kövér inas nem tudta megbocsátani a görbe Lajosnak, hogy akkor a munka végén vörösbort kapott.

A kőműves tisztán fölöltözve betorkált be az urnóhoz.

— Mi jót hoztál? — fordult az felé.

— Hát úgy gondoltam, kérem alássan, hogy mivel új állapotba fordulok, hát be kell

UJDONSÁGOK.

A kiméletlenek.

Már régen szóvá akartam tenni, de gondoltam, hogy nem izetlenkedem senkinek. De miután már többen kifakadtak és egész jogosan, egy kicsit megszéllőztetem az ügyet.

Évek óta a Kath. Kőr. lyceumi előadásokat rendez.

Hogy milyen válogatott és vonzó műsorral, bizonyosága a közönség, mely mindig szüntőlgi tölti meg a termet. Tehát érdemes elmenni és meghallgatni.

Igy gondolják sokan, — pedig nem úgy van.

Vannak egyesek, kik szinte tüntetőleg későn jönnek és akkor már nem is ülhetnek le másutt, csak hátul egészen, ha ugyan kapnak ott is helyet.

Megfontolva írom, hogy tüntetőleg, mert ez a későn jövetel egész következetesen történik.

Ha aztán helyet foglaltak egész sans géne, mintha legalább is otthon vagy másutt jöuron lennének, elkezdnek diskurálni, nevetgélni és nem is sutogva vagy csendesesen, hanem a rendes mederben, nem törődve egy cseppet sem azzal, hogy akik körülöttük kénytelenek ülni, vagy állni, nem azért jöttek, hogy az ő csevegésüket, hanem, hogy a műsor-számot hallgassák.

Megtörtént már az is, hogy ez a zajos beszélgetés, magát az előadót is kellemetlen helyzetbe hozta, eltekintve attól, hogy a hallgatóság nagy része bosszankodik és fel van háborodva egyeseknek ok nélküli tüntetése miatt.

Mert azok az előadások a nagy közönség számára tartatnak. Miért akarják hát egyesek mindenáron megzavarni? Hogy mutassák, miszerint ők úgy viselkednek, ahogy nekik tetszik? Őket nem pissegeti csendre senki, mert annál hangosabban beszélnek! Ha mindenáron e tempóval akarnak brillirozni, hát rendeztes-

azt jelentenem ő méltóságának. Mert hogy a kegyességét meg is kell azzal tisztelnem.

— Mivel?

— Hát azzal, hogy bejelentem, hogy megházasodom.

Kerényesyné elnevette magát.

— Te? . . . De te? Hisz megigérted a püspök urnak, hogy nem fogsz megházasodni?

— Megigérttem? Á dehogy! — vigyorgott a kőműves.

— Dehogy? — Hisz te beszélted, hogy még meg is dicsért érte a püspök ur. — Hogy azt is mondta neked: nem hiába vagy te Éliás, de okosabb is vagy, mint más.

— Azt jól mondta; — örvendezett a görbe Lajos. — És épen azért házasodom én most meg, mert nem hiába vagyok Éliás. Mert a püspök ur ő exczellenciája maga mondta nekem: Gombás ur, házasodjon meg. — Mert okos az, aki meg nem házasodik, de még okosabb, aki megházasodik.

— De azt mondta nekem: fiam, nyárra sohase házasodjál. Mert akkor van kereseted és miért osztozzon azon az asszony? — Én hát azért házasodom télire. Mert nekem télen nincs

URISZABÓK.

Kiválóan finom elegáns ujdonságaink megérkeztek.

Nevezetesen *dus választéku valódi angol, skót legújabb divatu cikkek* a helybeli vámhivatalnál személyesen elvámolva vannak, valamint *legjobb minőségű gondosan válogatott Brassói tiszta gyapju és jól hordható divat különlegességeink.*

Ézleléses kiállítású készítményeinket ajánljuk a nagy-írdemü közönség figyelmébe.

Telefon: 401. SZIRMAI és NAGY Nagyvárad.

senek maguknak egy sétahangversenyt, — ha már nem tudják kibeszélni magukat másutt.

Sajnálom, hogy ezeket a megjegyzéseket el kellett mondanom, de a legutóbbi bőjti estélyen is megisméltődött e régen tapasztalt dolog s ez indított e sorok megírására. Akinek nem inge, ne vegye magára. (He.)

Előfizetési felhívás.

Tizenegyedik évét kezdte lapunk küzdelmes pályafutásának.

Küzdelmes volt a pálya, mert nehéz ma a tisztességnek a sorsa. Nekünk pedig feladatunk volt s feladatunk ma is, hogy a tisztességes hírlapirólalmat képviseljük s olyan lapot adjunk a keresztény magyar közönség kezébe, mely nem új gunyt az erkölcsből, a hazafias-ságból, a vallásból. Sőt ellenkezőleg, mi ezekben látjuk a magyarság boldogulásának zálogát; ezeket ápoljuk gyöngéd gondossággal s kérlelhetlenül támadjuk mindazt, a mi velük ellenkezik. Az igazságért küzdünk!

A mellett igyekszünk minden tekintetben jól szerkesztett, pontosan értesült, eleven lapot adni közönségünknek. Az ősi erényekhez való ragaszkodás megfér a modern haladással.

Törekvéseink nemes pártfogásra találtak a közönségnél; nemcsak lapunk virágzik egy évtized óta, hanem ezalatt lapunk munkatársai köréből nyerte kezdeményezőit s lelkes erősségeit a kath. akció, mely egyre terjed. A keresztény magyar öntudat már nem szorul ébresztésre; felébredt és cselekszik.

Lapunk pártolása: ennek az öntudatnak fejlesztése.

Bizalommal fordulunk ezért a keresztény közönséghez, kivált a lelkeskedő papsághoz, tanárokhoz, tanítókhöz, tisztviselőkhöz, polgárokhoz, kérve őket, terjeszszék lapunkat még nagyobb körben. Eddigi előfizetőink támogatását jövőre is kérve, biztos reménnyel lépjük át az új évtized küszöbét.

semmi keresetem. Asszonynak meg télen is akad dolga. És hát ki tartana el engem télen, ha nem a feleségem? Azért fogadok én szót püspök ur ő exczellenziájának, mert nem hiába vagyok én Éliás.

— Most már én is látom, hogy csakugyan Éliás vagy; — nevetett az öreg urnó. No és ide miért jöttél?

— Hát kérem alássan, nem mehettem a püspök ur ő exczellenziájához, mivelhogy nincs otthon. Azért ide törekedtem, hogyha a méltóságos asszonynak tetszene engem megtisztelni. — Mit? A lakodalmadra menjek! — főremedt rá az urnó.

— Dehogy szemtelenkedném én azt! Csak egy kis bort, ha méltóztatna; — s a görbe Lajos esedezőn hunyorgott.

— Meglesz; — nevetett Kerényesyné.

— De a vörösből, — fohászkozott felé a kőműves. — Mert a püspök ur ő exczellenziája, ha oda haza lenne, azt küldene. Csak a jelesebb vendégek számára, kérem alássan.

— Jól van, no! Ugy is tudom, hogy csak te magad fogod meginni. Mert nem hiába vagy te Éliás!

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Videkre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTÚL«

szerkesztősege és kiadóhivatala.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum bőjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* **Első mise.** Pataky Arnold, a nagyváradi latin szert. egyházmegye csak egy héttel ezelőtt felszentelt áldozó-papja ma vasárnap Szent József napján, délelőtt 10 órakor tartja első miséjét a helybeli *Orsolya-zárda* templomában. Az új áldozár manduktora *Spelt* Gyula kanonok, az egyházmegyei iroda igazgatója lesz.

* **Uj vasut Nagyváradról.** Az utóbbi időben Biharvármegyében is több vicinális vasutra adott engedélyt a kereskedelmi miniszter. *Okolicsányi* Zoltán budapesti lakosnak előmunkálati engedélyt adott a miniszter egy Nagyvárad Óssi-Tenkei vicinális vasut vonal építésére. Ugy látszik az engedélymentes komolyan hozzá akar látni a vasut létesítéséhez. Beadványt intézett Nagyvárad városához, amelyben kéri, hogy a város ingyen bocsássa át a vasut részére szükséges utcáit és utterületek, hidak használatát, a tulajdonjog elismeréséül évi egy drb. 10 koronás aranyat fizet a város pénztárába. Az engedély megadását sürögösen kéri mert a Nagyvárad-óssi-i vonalrész előmunkálataival már annyira haladt, hogy legközelebb az engedélyokirat kiadását kéri meg a minisztertől.

* **Tisztuljon a város.** Nagyváradon eddig úgy látták el az utcák tisztítását, hogy egy kevés része igen is tiszta volt, míg a nagyobb része őskori állapotban hevert érintetlenül. *Gerő* Ármín főkapitány előterjesztést tett most a tanácshoz az utcák tisztántartása dolgában. A tisztántartandó utcák száma újabban 14-el szaporodott s ezért az u. czasaprők létszámát az eddigi 23-ról emeljék fel. Egyáltalában pedig kéri, hogy az utcák tisztántartását a városi mérnöki hivatalra ruházzák át, mert inkább oda tartozik.

* **Kossuth Lajos halálának évfordulója.** Holnap, hétfőn lesz 11 éve annak, hogy nagy hazánk fia: *Kossuth* Lajos az élők sorából elköltözött. Meghalt ő, de emléke fenn maradt a magyar nép lelkében, s fenn fog maradni míg magyar él. Kigyulnak a kegyelet fátylái a magyar szivekben, és sokan, igen sokan zarándokolnak el a magyar nép lánglelkü vezérének virágkoszoruzta sírhalmához. Mint mindenik évfordulón, úgy most is több helyen lesznek gyászünnepek. A budapesti *Kossuth* Lajos-féle női kör hétfőn, márczius

20-án, délelőtt 10 órakor a Deák téri ág. ev. templomban gyászistenti tiszteletet tartat, amelyen *Kossuth* Ferencz és a függetlenségi párt tagjai is meg fognak jelenni. — A holnapi évfordulón fogják felavatni a *Kossuth*-serleget, mely alkalommal *Apponyi* Albert gróf mond felavató ünnepi beszédet.

* Román tüntetés a színházban.

Hogy mennyire elfajult Magyarországon a nemzetiségek arczáltan, szemtelensége, azt legjobban mutatja az a tüntetés, melyet tegnap a jogászoknak csufolt román salaknépesség „*Az elmúlt harangok*” III-dik felvonása végén rendezett a Szigligeti színházban. Már tegnap délelőt szellében beszélték a városban, hogy este az «*Elmúlt harangok*» előadásán füttyölni fog a románság, mert a darabban nagyon sok olyan igazság van, mely sérti az oláhságnak azt az osztályát, mely még teljesen távol áll az intelligenciától. Az előadás egészen a harmadik felvonás végéig teljesen csendesen folyt le, sőt lehet mondani nagy sikere volt a darabnak. Mikor azonban a titkos román nemzetiségi társaságról, a komitéről volt szó — mely az erdélyi nemzetiségek lázításával foglalkozik — az oláhság füttyölni kezdett. Nagy kavarodás támadt erre a színházban. A rendőrök *Kemény* Ignác biztos és *Becsey* Ignác őrmester vezetésével a tüntetőket tartóztatták le, mely munkájokban a közönség is segítségükre volt. A színpadon a függönyt le engedték; az előadás megakadt. A közönség a folyosókra tódult s ütötte-verte a tüntetőket, kiket a rendőröknek kellett megvédelmezni a hazafias tömeg haragja ellen. A tüntetők közül többeket letartóztatott a rendőrség, köztük: *Stoiescu* Sándor, *Ciavisi* Ágoston, *Tarcou* Péter, *Bark* György, *Bárdosy* Juon joghallgatókat, kiket a rendőrségre kísértek és reggelig lezártak. Voltak oly tüntetők is, kiket a rendőrség kellő igazolás után szabadon bocsátott, de ezek sem mehettek be az előadásra. A tüntetésnek értelmi szerzője egy váradi román ügyvéd volt, kit csak azért nem tartóztatott le a rendőrség, mert igazolta magát. Az ügynek még a kihágási bíróság előtt is folytatása lesz s remélhetőleg szigorú büntetésben fognak részesülni a tüntetők. Ez a büntetés ám nem elég, a magyar társadalomnak is meg kell büntetni azokat, kik ily arczáltanul bánnak a kenyeret adó magyarsággal; közmegvetésnek kell őket kitenni. A jogakadémia igazgatóságának figyelmébe ajánljuk az esetet, kérve, hogy legyen gondjuk azokra, kik csak szegényre válnak a jogászságnak. Elismeréssel tartozunk a rendőröknek, különösen *Kemény* Ignácznak és *Becsey* Ignácznak, kik a legnagyobb erélytel léptek fel a magyarfalo tüntetők ellen.

* **A tengerentúlra kivándorlás nagyváradi s biharmegyei megbízottja.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a tengerentuli kivándorlók

A ki nem látja, nem hiszi! A ki megnézi, elámul azon a csodálatos sok szép tavaszi ujdonságon, melyek *Hegedüs* Ármín Magyar Divatesarnokába beérkeztek. Különös figyelmet érdemelnek ezek a sok szép kész blousok, melyeknek eredeti modelljei direkte Párizsból jöttek. Uj szép és divatos blouse-kelmék, divatlap szerint díszek nagy választékban. Az árak pedig felülmúlhatatlanul olcsók.

Tisztelettel:

Hegedüs Ármín Szent László-tér. Fekete Sas szálloda kapuja mellett.

szállítására engedélyt nyert. Cunard Steam Ship Company Limited liverpooli hajóstársaság által szállítási szerződések megkötése céljából Nagyvárad város és Biharmegye területére kívándorlási meghatalmazottul alkalmazott *Jungreis* Ignác meghatalmazásához mult évben adott jóváhagyást megvonta, egyuttal pedig *Barthos* József magánzó, nagyvárad lakosnak alkalmazását Nagyvárad városra, Bihar és Szilágy vármegyékre kiterjedő működési hatáskörrel jóváhagyta.

*** Az olasz plébánia templom építése.** Az olasz városrész katolikus lakossága alig várja már, hogy a lelki épülésére szolgáló plébánia templom mielőbb teljesen elkészülve átadassék rendeltetésének. A három tornyos, méreteinél fogva külsőleg is impozáns templom munkálatai gyorsan is haladnak. A közönség, a kinek nem volt még alkalma betekinteni a templom belsejébe nem is sejti, hogy mily díszes lesz a templom bensőleg is. Most a festők dolgoznak benn s a főoltár fölötti menyezetet festik. Az oltárok már föl vannak állítva s nagyon díszesek, különösen a főoltár, mely vas-kóhi fehér márványból van.

*** Szigligeti emlékezete.** *Szigligeti* Ede születésének évfordulója alkalmából Nagyvárad irodalmi társasága ma, 1905. évi márczius hó 19-én délelőtt 11 órakor a kir. kath. jogakadémia dísztermében ünnepélyes felolvasó ülést tart. Az ünnepély műsora a következő: 1. *Elnöki megnyitó.* Irta *Rádl* Ödön a társaság elnöke. 2. *A beszélgetésről.* Irta és felolvassa dr. *Gyémánt* Jenőné a társaság rendes tagja. 3. *Iró és feledés.* Irta és felolvassa dr. *Nagy Géza* a társaság rendes tagja. 4. *Költemények.* Irta és felolvassa *Ady* Endre a társaság rendes tagja.

*** Éhínség a tenkei járásban.** A mult év sanyaru termése szomorú helyzetet teremtett a biharmegyei tenkei járásban. *Verner* főszolgabíró aktiót indított a szegény nép felsegélyezésére. A püspökségek és a nagyobb birtokosok több mint ezer koronát gyűjtöttek össze, amivel legalább némileg segítve van a földhöz ragadt szegény népen. Legközelebb küldöttség fogja felkeresni a főispánt, hogy a kormánytól is eszközöljön ki némi segítséget.

*** Tanítói kinevezés.** *Szmrecsányi* Pál nagyvárad püspök, mint a Szent László-társulat elnöke *Berwolf* József nagyurarcsi tanítót a bukaresti magyar katolikus iskolához tanítónak nevezte ki. Megyés püspökünk figyelme ezuttal is kitűnő módon nyilatkozott meg, mert a szegény elhagyatott bukaresti magyarok sokat nélkülöztek a tanügy mezején.

*** Felesleges iskolaszéki tag.** Már többször rámutattunk annak a hátrányára, hogy a városi közgyűlések tárgyait a törvényhatóság tagjai nem ismerik kellőleg, a tárgysorozat pedig nem elég világos. A legutóbbi városi közgyűlésen is szavazott a közgyűlés a szakbizottságban megüresedett helyek betöltésénél a polgármester előterjesztésére s így az iskolaszékbe bevásztotta dr. *Altmann* Jakabot. Már akkor feltűnt ez a választás, mert nem tudtuk, hogy üresedés lenne az iskolaszékben. Utánjárással megtudtuk, hogy *Száhländer* Károly helyére lett az új tag bevásztva. *Száhländer* Károly pedig átlépett ugyan Biharvármegye törvényhatóságába, de Nagyvárad város iskolaszéki tagságáról nem mondott le. *Száhländer* Károly ugyanis kijelen-

tette előttünk, hogy továbbra is tagja akar maradni a községi iskolaszéknek, mert ez nem követeli, hogy az illető városi törvényhatósági tag legyen. *Hegyesi* Márton megyebizottsági tag évtizedeken át tagja, főgondnoka és elnöke volt a községi iskolaszéknek s ma is több olyan tag van az iskolaszékben, aki nem városatyja: dr. *Grósz* Menyhért, *Thury* Kálmán, *Váradi* Mór stb. — Tehát a polgármester — vagy inkább a főjegyző? — bevásztatott egy tagot az iskolaszékbe, amikor a szabályzatban meghatározott létszám le volt töltve. Már most csak két ut áll a tévesen hozott közgyűlési határozat reparálására. Vagy megkísérik és sikerül rávenni *Száhländer* Károlyt, hogy utólag lemondjon, vagy a közgyűlés határozatát kell megsemmisíteni. Ha nem ösmernek a dolog előzményeit körülményesen, nem tulajdonítanak nagyobb fontosságot a dolognak, de éppen a fennforgó körülményeknél fogva nem hallgathatjuk el az ügyet s további fejleményeiben is figyelemmel fogjuk kísérni.

*** Itt a daru meg a golya . . .** Két nevezetes dátumot mutat a kalendárium. Tegnap volt Sándor s ma a József ünnepik nevenapjukat. A hagyományok szerint ezen a napon érkeznek meg a fecskék, a daruk s más költöző madarak s elérkezett a tavasz. Hivatalosan ugyan márczius 21-én kezdődik a tavasz, amikor délután 1 óra 58 perczkor a nap a Kos jegyébe lép. A híres névnap mulatozások már kimentek a divatból, de azért sok helyen megünnepelték tegnap és tegnapelőtt József illetve Sándor napját. A sok József között, kik ma névünnepeiket ülik legnevezetesebb a magyarok főherczegének József kir. herczegnek névnapja. Minden igaz magyar kívánja ma neki, hogy még számos éven át tartsa meg őt a nemzetnek öröme. A főherczeg névünnepe a nagyvárad 37. gyalogezrednek is ünnepe, mert a főherczeg az ezred tulajdonosa. Ez alkalomból ma vasárnap a tisztai étkezdében díszebéd lesz.

*** Halálozás.** *Schmidt* Nándor esztergomi órási neje, született *Pintig* Hermina urnő e hó 12-én hirtelen elhunyt s rendkívüli részvét mellett 14-én temették el. A megboldogultban *Winkler* Károly fővárosi tisztviselő, *Winkler* (Vetesi) József író társunk, *Schmidt* Gyula ugyanottani órási és *Lujza* leánya édes anyjukat gyászolják.

*** A polgári leányiskola igazgatónőjének tiszteletdíja.** A belügyminiszter Nagyvárad város közönségéhez tegnap érkezett leiratában tudatta, hogy a város egyik közgyűlésén hozott azon határozatát, melylyel *Rechtne* Bauer Zsófiának, a községi polgári leányiskola igazgatónőjének igazgatói tiszteletdíját 100 koronáról 300 koronára emelte, jóváhagyta.

*** Vizbefult földműves.** Mező-Telegd község határában tegnap délelőtt egy férfi hüllát fogtak ki a Körözből. A holttestet az előjáróság a község házára szállította, hol az egyik csendőr *Szilágyi* Gábor váraszófi földművest ismerte fel az elhaltban. Hogy milyen körülmények között került *Szilágyi* a folyóba, azt majd a bűnügyi nyomozás és a törvényszéki boncolás fogja megállapítani. Az esetről Mező-Telegd előjárósága távirati uton értesítette a nagyvárad kir. ügyészséget, mely az élesdi járási csendőrsöt bizta meg a bűnügyi nyomozás vezetésével. *Gerő* Sándor dr. királyi törvényszéki orvos ma kiszáll a helyszínre a törvényszéki boncolás megejtése végett, mely után — temetés végett — kiadják az elhunyt családjának a hullát.

*** Márczius idusa Bárádon.** Kissé elkésve kaptuk ugyan az értesítést, de megemlítjük, hogy a bárádi róm. kath. olvasókör is megülte lelkesedéssel, szép sikerű ünnepéssel márczius 15-ikét. Az ünnepély következőkép folyt le. Először a Hymnuszt énekelte a kör énekkara. Majd márczius 15-ike jelentőségét méltatta: *Demjén* Márton nyug. tanító. Utána «Van-e mostan olyan legény» cz. költeményt *Petőfi* Sándortól. Szavalta: *Kiss* Antal igazgató. A «Talpra magyar»-t szavalta *Demjén* Márton nyug. tanító. Ennek végeztével hazafias dalokat énekeltek a dalkör. Utána *Varga* Károly beszélt. Végül *Benedek* Mihály könyvtárnok záróbeszédet tartott, melynek végén a dalkör a Szózatot énekelte. — Utána 50 terítékű banket volt.

*** Halálos szerencsétlenség az erdőben.** *Rácz* György siteri lakos tegnapelőtt délután sógorával és tizenegy éves *Gábor* nevű fiával kiment a község határában levő erdőbe szállát vágni. A munka elég serényen folyt, mert estig egy egész igára való szállát kivágtak. Az utolsó fa, melyet kivágtak, félre dőlt, még pedig oly szerencsétlenül, hogy agyonütötte a kis *Gábor* gyermeket. Vigyázatlanságért — mint a vizsgálat kiderítette — az apa nem felelős, mert kellő távolságba állította gyermekétől a kidülő fákat. Az esetről értesített nagyvárad királyi ügyészség megengedte a hulla eltemetését.

*** Közhivatalnok-e a katonatiszt?** *Gerő* Jánost a Munkács állomásozó 65 számú cs. és kir. gyalogezredtől, ahol mint tartalékosnak tizenhárom napi fegyvergyakorlatot kellett teljesítenie, betegsége folytán hazabocsátották. Hazajövetelekor Abaujszánton több, habár nem együtt lévő személy előtt azt a valótlan dolgot állította, hogy a fegyvergyakorlat alól való fölmentés sok pénzbe került, lehetne azért szép két tinócskát venni. *Gerő* ezért följelentette. A kassai királyi törvényszék hivatalból üldözendő rágalmazásban mondta ki vétkesnek és nyolcz napi fogházra, továbbá 40 korona pénzbüntetésre ítélte. A Kuria most a vádlott részéről benyújtott semmisségi panaszt a következő indokolással utasította el: A semmisségi panaszban a védő azt is felhozta, hogy a katonatiszt nem tekinthető közhivatalnoknak, mert ez nem tartozik a btk. 461 §-ában meghatározott személyek közé. A királyi Kuria a katonatiszt közhivatalnoki minőségét megállapította, nem ugyan a btk. 461 §-ában alapján mert e törvény a közhivatalnok minőségét csak a hivatali bűncselekmények szempontjából állapítja meg; de megállapította az ország általános közigazgatási szervezete alapján, mert a hadügyi igazgatás az állami közigazgatásnak egyik ága és a tiszteket állami megbízás alapján alkalmazzák.

* A hét humora.

A szokatlan látvány.

(Nemzeti zászló az Operán.)

A.: Ejnye, meg mertem volna rá esküdni, hogy ma márczius 15-ike van.

B.: Nagyon jól gondolta, mert csakugyan az van.

A.: Lehetetlen. Hiszen az Operán is künn van a nemzeti zászló.

Akik pályát tévesztettek.

— Még maga is panaszkodik Mayer ur, skinnek olyan két derék fia van? Az egyik katonatiszt, a másik bankár.

— Éppen az a baj, hogy pályát tévesztettek a fiaim. A bankár lovagol, a katonatiszt pedig váltóval manipulál.

(*Kakas* Márton.)

*** A Bihar kávéház tolvaja.** *Breier* Károly a Bihar kávéház bérlője tegnap előtt este útban érte *Száli* Juon nevű hetesét, aki

ERMELLEKI HEGYIBOROK PALACZKOKBAN

elismert jól kezelt tiszta minőségben, 10 palaczkától fölfelé Uteres palackonkint 70 fill.-jével házhoz szállítva kapható az

ERMELLEKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNÁL, Nagypiacz-tér 10. szám.

Minden palaczk címkeje, kupakja és dugója az Ermelleki részvénytársaság cégjelzésével van ellátva. Telefon 206. szám.

egy kised batyval szörnyen igyekezett kifelé a kávéházból. A gyanus igyekezetű ifjunak batyuját kibontván, Breier kávék abban négy kilogramm koczkacukrot, egy csomag kávétyát, törülközőt és asztalkendőket lelt. Az ily módon leleplezett tolvaj lakásán tegnap házkutatást tartott a rendőrség, és ennek során egy ezüst tálcát, ezüst teaszűrőt, két ezüst kanalat, két üveg bort, egy csomó pörkölt feketekávé, 5 kilogramm koczkacukrot, 5 tekebábot, fogasokat, bádoggancsókát, szóval egy komplett berendezést talált s azon felül még 56 korona aprópénzt is. Bár Száli Juon és neje szörnyen bizonyították, hogy eme takaros készlet vállvetett munkálkodásuk apránként megtakarított gyümölcse, mindazonáltal mind a ketten ma már külön zárkában elmélkednek arról, hogy kávéházat ily hirtelen összelopni mégsem tanácsos.

* **A tavasz a fürdőkben.** A tavasz beköszöntésével a Nagyvárad mellett levő hírneves gyógyfürdőkben is megkezdtek az előkészületeket, hogy a fürdő szezon beálltával teljes pompával fogadjassák a vendégeket. A Félix-fürdő nagy átalakításon megy keresztül; egész sorozatát létesítették azoknak az intézményeknek, amelyek egy modern gyógyfürdő kellékei. Eddig nagy hátránya volt a fürdőnek, hogy a különben nagyszabású szálloda és a mellék szálló épületek nem voltak képesek befogadni a fürdő vendégeit ezreit. Most ezen is segítve lesz. Nagy áldozattal egy új, pompás szállodát építenek, előkelő berendezéssel s nagy kényelemmel s így a fürdő látogatói könnyen elhelyezhetők lesznek. Az építkezéssel május 15-re készülnek el. Az óriási parkot újból rendezik. A híres gyógyfürdőt az egész télen tömegesen keresték fel a betegek s a víz gyógyhatásán kívül az ellátással is teljesen megvoltak elégedve. Január és február hónapban a következő állandó vendégei voltak a kitűnő fürdőnek:

Dumbrova Vazul, Sztán Todor tanárok Belényes, Kovács Ferencz és fia vendéglős Nagyvárad, Major Ferenczné kántor neje és leánya Bikács, Bérczy Imre főszolgabíró Eleds, gróf Stadniczky László és neje, Fazekas László műkertész Geszt, Schönfeld Lipót hivatalnok Nagyvárad, Kolibál Margit Budapest, Varga Gyula iparos Nagyvárad, Tarsoly Ferenc iparos Nagyvárad, Molnár Antalné kereskedő neje Nagyvárad, Zafir Lipót kereskedő T. Perenyés, Köpe János földbirtokos Brassó, Bereczky Sándor vendéglős Nagyszalonta, Rokszin József és neje körjegyző Mező-Telegd, Linczinger Sándor körjegyző Szakadát, Fodor Ferencz magánzó H-Dorog, Sztankay László hivatalnok Szatmár, Bibeszkú Gusztáv földbirtokos Mező-Telegd, Csupé Jánosné erdővéd neje Alpár, Körözy István háztulajdonos Nagyvárad, Bungós Ferencz iparos Debreczen, Ligeti Lajos magánzó Debreczen, Mándy János földbirtokos Makó, Könyves Ferencz vámellenőr Nagyvárad, Fejes István földbirtokos H.-M.-Vásárhely, Csutor József hivatalnok Budapest, Péterfy György gazdatiszt Brassó, Szűcs Károly fogy: adóellenőr Nagyvárad.

* **Halálos végű verekedés.** A Belényes melletti *Rieny* községben tegnap este mulatást csaptak a legények. Kora délutántól kezdve késő estig ittak a korcsmában s mikor már teljesen lerészegedtek, szokás szerint összeveszttek, aztán pedig elkezdtek dulakodni. A veszedelmes legényeket az utcára tuszkolta a korcsmáros, ahol aztán tovább folytatták a verekedést, aminek az lett a vége, hogy *Panda Mihályt* botokkal úgy összeverték, hogy holtan rogyott a földre. A csendőrség letartóztatta a négy legényt, kik részt vettek a verekedésben. Az esetről távirati uton értesítették a nagyvárad királyi ügyészséget, mely a vizsgálat megejtésével a vaskóhi járásbírósgot bízta meg. A gyilkos legényeket ma bezáratják a nagyvárad ügyészség fogházába.

* **Helyreigazítás.** A Biharmegyei és nagyvárad négyelet által közadakozás céljából szétszított perselyek tartalmáról szóló közleményből kimaradt, hogy Sal Istvánné perselyében 61 korona 24 fillér volt. A kimutatott 464 korona 92 fillérben ez is belefoglaltatik nyilvánosan nyugtatványozza egyúttal a négyelet, köszönetének kifejezése mellett, a Nagyvárad Takarékpénztár, a Biharmegyei keresk. ipar- és termény hitelbank és a Gazdasági és iparbank által az egyelet céljaira adományozott 50—50, összesen 150 koronát

* **Öngyilkos cselédleány.** *Fülöp Róza* tizennyolcz éves cselédleány, tegnap este gazdájának Uri utcán levő lakásán gyufaoldatot ivott, a feletti elkeseredésében, mert asszonya megdorgálta. A szerencsétlen cselédleány tettét már csak akkor vették észre, mikorra a maró folyadék teljesen összeégette belsőségét. Az öngyilkos leányt a gyorsan előjött mentők a Biharmegyei Közkórházba szállították, hol nem-sokára kiszervekedett. Az esetről a rendőrség értesítette az elhalt szüleit.

* **Tolvaj kocsis.** *Goldstein Herman* 14-én felfogadott egy *Kain Máttyás* belényesi illetőségű suhanczot kocsisnak és áruival Diószegre ment. Itt Goldsteint baleset érte, miért is *Kaint* 48 korona értékű áruval elküldötte *Érmihályfalvára* vásárra. *Kain Máttyás* sikerült vásárt rendezett, amennyiben a 48 korona értékű portékával megugrott. Elfogatása iránt intézkedett a rendőrség.

* **Katona zené a Bihar kávéházban.** Ma vasárnap március hó 19-én a cs. kir. 37 gyalogezred zenekara nagy hangversenyt rendez válogatott műsorral, melyre a n. é. közönség szíves támogatását kérem. Jó italok hideg buffet. Pontos figyelmes kiszolgálásról legjobban gondoskodik *Breyer Károly* kávé.

* **Kocsigyár.** A régi Bodánszky-féle, eddig is jó hírnévnek örvendő kocsigyárat kitűnő szakemberek vették át, kiknek minden igyekezetük oda irányul, hogy azt olyan mértékben fejlesszék, mely a legmagasabb igényeket is képes legyen e téren kielégíteni. Felhívjuk olvasóink figyelmét a cégnek lapunk mai számában közölt hirdetésére.

* **Mulató a Szabó vendéglőben.** Takács Ilona opera énekesnő lép fel ma először Szűcs Laczi társulatával a *Szabó* vendéglőben *Takács* (Thurzó) Ilona, kit az igazgatónak rendkívüli anyagi áldozatok árán sikerült társulatához szerződtetni, évekig ünnepelet primadonnája volt a legnagyobb vidéki színházaknak, most külföldi utjáról visszatérve, rövid vendégszereplésre rándult le Nagyváradra, hol bizonyára sokan fognak remek hangjában gyönyörködni, fellépnek még *Háber* szájharmonikus művész, ki remek számaival valóságos elragadja a hallgatóságot. Nagyon tetszenek *Bocskay* kitűnő tréfás s nagy hatással szokott énekelni *Papp Ferencz*, a jeles baritonista is, aki a nótakirály társulatának erőssége volt. A műsor utolsó és leghatásosabb száma *Farkas Imre* jeles poéta »Vén cigány« című melodramája, a mit a direktor ad elő igaz szép hatással. — A kitűnő ételeken és italokon kívül figyelmes kiszolgálásról is gondoskodik a tulajdonos. Az előadás után *Varga Stefi* zenekara játszik.

* **A Lloyd-kávéházban** működő *Varieté* társulat ma este az összes *ujjon szerződött tagok* felléptével, teljesen új műsorral nagy előadást tart. Fellépnek: *Seidler* a gyermek és állathang utánzó művész, a *fővárosi orfeumból* *Arányi Emma* elsőrendű énekesnő, Nagyváradon először. *Dröhlich Frida* énekesnő, *Satanella* tánczosnő, *Turcsányi Duczi* énekesnő, *Ferenczi Kamilla* női bariton, mint »Kukorica Jancsi«, *Ormai Lujza* énekesnő. — *Grünau* Poldi hírneves komikus, új kuplékkal, *Berényi* Izsó humorista, *Lichtenstein* Soma színész. Ma két új kacagató bohózat: »Bolond Istók« és »Kellemetlen látogatás«. — Családi műsor! Kezdeté 9 órakor. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri az igazgatóság.

* Tisztelettel hívjuk fel, olvasóink szíves figyelmét **Szirmai és Nagy** uri divatszabók mai számunkban közölt tárcza alatti hirdetésére.

* **Felhívjuk** t. olvasóink szíves figyelmét *Debreczeni Lajos* jó hírű géplakatosnak a mai számunkban közölt hirdetésére.

UJ

butor-iparvállalat

és raktár

Nagyvárad, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)

A napokban nyílt meg a mai kor minden igényeinek megfelelő **szalon, ebédlő, háló, fürdő, szálloda és kávéházi berendezési vállalatom és saját kárpitos- és asztalos műhelyem**, hol minden e szakmába előforduló munkák úgy hazánk, mint külföldön 18 éven át szerzett gyakorlati és elméleti képzettségem szerint saját vezetésem alatt készülnek.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Helybeli és vidéki telefonszám 584.

A nagyvárad Kossuth-szobor.

A nagyvárad Kossuth Lajos-szobor gyűjtő és végrehajtó bizottsága a szobor-alapra beérkezett adományokról III. kimutatását a következőkben teszi közzé:

5. számú iv. Gyűjtő: *Cser János* Nagyvárad. Nagyvárad Ipartestület 1905-re 200, Nagyvárad Iparos-kör 50, ifj. *Cser János* 20 kor. Összesen 270 kor.

15. számú gyűjtő iv. Gyűjtő: *Bereczky Sándor* Nagyvárad. *Bereczky Sándor* 5, *Eszenyi József* 5. özv. *Szeghalmy Bálintné* 10, N. N. 2 kor. Összesen 22 kor.

51. számú iv. Gyűjtő: *Kelen Béla* Nagyvárad. *Kelen Béla* 2, *Andriska Károly* 1, *Dézi Pál* 1, *Rácz János* 1, *Nagy Gyula* kerékgyártó 1, *Lévay István* 1, *Berger Mór* 1, *Klein Miksáné* 2, N. N. 1, *Ehrlich Mór* 2:10, *Dobos Menyhért* 2, *Bumbera Imre* 1, *Vécsey István* 2, *Lévai Márton* 2, ifj. *Mónus Sándor* 2, dr. *Várady Ödön* 2, *Kecskés Félix* 1, *Harmos János* 2, *Mokos Sándor* 1, *Nagy Endre* 1, *Egy iparos* 4, *Gramantik János* 2, dr. *Ullmann Béla* 1, özv. *Kovács Miklósné* 1, *Dull László* 1, *Zsivanovits Antal* 2, *Stern Jakab* 1, *Lengyel György* 1, *Stettner István* 3, *Hájzel Gyula* 1:10, *Petheő Zsigmond* 1, *Forgó János* 2, *Szikora Mihály* 1, *Morgenstern Ferencz* 2, *Demeter János* 1, *Szova József* 1, *Weinstock Lőrincz* 1, *Spitz Manó* 1, *Tenkei József* 1, *Iványi István* 1, *Virág Ferencz* 1, *Hönig József* 1, *Balázs András* 1, *Vent Ferencz* 1, *Szandáry György* 1, *Róth Emánuel* —50, *Stern Jakab* 2, *Horváth János* 1, *Marinkovics Sándor* 1, *Steinschreiber Sándor* 1, *Tuksa József* 1, özv. *Papp Istvánné* 1, *Lebovits és Weisz* 2, *Gasperik János* 1 kor. Összesen 73 kor. 70 fill.

64. számú iv. Gyűjtő: *Mertz János* Nagyvárad. *Mertz János* 10, *Kovács András* 2, *Vajnovszky István* 1, *Fehérváry Ferencz* 2, *Dorner Károly* (Budapest) 2, *Grünwald Adolf* 1, *Tokai Simon* 1 kor. Összesen 19 kor.

72. számú iv. Gyűjtő: *Nagy János*, Nagyvárad. *Nagy János* todrász 1 korona, összesen 1 korona.

130. számú iv. Gyűjtő: *Kereskedők és iparosok tak. és hitelszövetkezete* Nagyvárad, adott 10 koronát, össze en 10 koroná.

134. számú iv. Gyűjtő: »*Adria*« *biszt. int.*

fűgynöksége Nagyvárád, adott 25 koronát, összesen 25 korona.

136. számú iv. Gyűjtő: *Első magyar ált. bizt. társ. fűgynöksége* Nagyvárád. Üresen küldte vissza.

137. számú iv. Gyűjtő: *«Foncière»* bizt. társ. fűgynöksége Nagyvárád, adott 20 koronát, Dráveczky Mihály 3, Lusztig Jakab 3, Amigó Jenő 1, Lukács Ernő —.50, Kardos Manó —.50 korona, összesen 28 koronát.

144. számú iv. Gyűjtő: *Alsófoku keresk. iskola tanári kara* Nagyvárád. Első osztály tanulói —.88, Előkészítő osztály tanulói 1, II-dik osztály tanulói 1.92, III. osztály tanulói —.74 korona, összesen 4 korona 54 fillér.

146. számú iv. Gyűjtő: *Bozóky* Béla főmérnök Nagyvárád, adott 20 koronát, Schön József 5, Sebesi Béla 2, Fertig Salamon 2, Fiedl Jenő 1, Dóme Tivadar 1, Ventrik Oszkár 1 korona, összesen 32 korona.

159. számú iv. Gyűjtő: *Dancs* János Nagyvárád Dancs János 2, Orosz Józsefné —.60, Simándi István —.60, N. N. —.60, Weisz Józsefné 3 Barta László 1, Magyar Bálint —.20, Gergovics Demeter —.20, Rusek Gyula 1, N. J. —.40, Márkus Antal 1, Feldmann Antal —.20, F. Szabó József —.20 kor. Összesen 11 korona.

163. számú iv. Gyűjtő: *K. Frankl* Mari Nagyvárád. Krasznainé Frankl Mari 2, Weisz Ignáczné 2 kor. Összesen 4 korona.

165. számú iv. Gyűjtő: *Fröhlich* János Nagyvárád. Fröhlich János 10 kor. Összesen 10 kor.

179. számú iv. Gyűjtő: *Hendel Ottó* Nagyvárád, Hendel Ottó 2, Szalay János 1, Kertész Dávid 1, Goldburg Ferencz —.60, Buzás György —.66, Szabó János —.40 Összesen 5 korona 60 fillér.

189. számú iv. Gyűjtő: *Jakab* Jakab Nagyvárád. Jakab Jakab 5, Weisz Andor 2, Örléi Simon 1, ifj. Nagy Lajos 1, Weintraub Béla 1, Sütz Samu 1, Fodor Gábor 2, Palotai Mihály 1, Schwartz Farkas 2, Held Kálmán 1 korona. Összesen 17 korona

196. számú iv. Gyűjtő: *Kataszteri felmérés felügyelőség* Nagyvárádon. Makay Győző 1, Jant Bálint 1.50, Sipos István —.50, Kertész —.50, Takács —.50, Sény —.50, Kontsek 1, Lojko —.50, Gombos D. —.50. Veress Zsigmond 1, Fényes Lóránd 1, Pallos István 1, Fényes Lajos 1, Sobat Milán 1, Medgyesy Pál —.50, Reichert Jenő —.50, Lukács László —.50, Székely József 2, Vass Károly 2, Kollányi Boldizsár 2, Tapfer Márton 3 korona, összesen 22 korona.

202. számú iv. Gyűjtő: *Kun Adolf* Nagyvárád. Schwartz Mór 2, Kun Adolf 2 korona, összesen 4 korona.

207. számú iv. Gyűjtő: *«László Király» páholy* Nagyvárád, adott 50 koronát, összesen 50 korona.

208. számú iv. Gyűjtő: *Lajos asztaltársaság* Nagyvárád. Jankovich János 5, Peller Ferencz 5, Vlád Agoston 2, Bodnár János 2, Kugler Ferencz 1, Dayka Sándor 1, Gutkovszky József 2, Marosi D. 1, Spetkó József 2, Mokos Sándor 5, Fudally Bálint 2, Balog János 2, Farkas László 2, Szilágyi Géza 2, Fröhlich János 2, Hódosy Zsigmond 4, Voszka Ferencz 2, Sz. Kocsis János 2, Bumbera Imre 1, Óváry Lajos 1, Békesy Pál 1, Hegedüs Árpád 2, Gödény Sándor 1, Iványi István 2, Ujvári Géza 1, Kadlecik Samu 1, Sinka László 2, Topsal Vilmos 1, Kiss Dávid 2, Povosán Sándor 1, Sziládky Ernő 5, Szilágyi János 2, Eberl Kálmán 1, Schmidt Gyula 1, Máté István 1, Stettner István 4, Kernáts János 3, Szabó Dénes 1, Kápolnay Gyula 1, Koluzsa József 1, ifj. Jablonszky Emil 1 korona. Összesen 81 kor.

225. számú iv. Gyűjtő: *Popper* Árpád Nagyvárád. Steinbach Mór 2, Weisz Gyula 1, Tóth Miklós 1, Popper Árpád 2, Krezmann János 2, F. Wolff (Lipce) 2 korona. Összesen 10 korona.

128 számú iv. Gyűjtő: *Palada* Pál Nagyvárád. Jedlovsky 1, Strichosky 1, Kutiák Rezső 1, Juhász Rezső 1, Glück Vilmos 1, Je-

neszky Zsigmond 1, dr Frankó István 1, Padala Pál 1 kor. Összesen 8 korona.

I. kimutatás főösszege	—	1551	kor.	13	fill.
II. „	„	910	„	54	„
III. „	„	707	„	84	„
		Összesen		3169	kor. 51 fill.

A Kossuth-szobor gyűjtő és végrehajtó bizottsága köszönetet mond a hazafias adományokért.

Egyszersmint kérik azon tis telt gyűjtőket, akik az ívet még nem küldték be, hogy azokat és a gyűjtött összegeket a bizottsághoz mielőbb eljuttatni sziveskedjenek.

Nagyváradon, 1905. évi márcz. hó 19. én.

Dr. Adorján Emil,
biz. elnök.

IRODALOM.

Az Urambátyám jubileuma. Húsz esztendő pályafutását ünnepli az Urambátyám, az egyetlen magyar társadalmi és családi élelappal, melynek most jelent meg diszes köntösben és gazdag tartalommal az 1000 ik száma. A jubileum alkalmából előfizetőinek és olvasóinak kedves meglepetést szerzett a lap azzal, hogy a *Mikszáth* Kálmán és *Bartók* Lajos szerkesztésében 1886 január 3-án megjelent első számot újra lenyomatta, s a jubirális 1000-ik számhoz mellékezte. Az 1-ső szám tele van *Jankó* János pompás rajzaival, s *Mikszáth* Kálmán egy krónikás adomát mesél el benne, az ünnepi számot pedig *Fényes* István gyönyörű rajzai díszítik, s tele van vélogatott, magyaros adomával és humoros verssel. A lap mostani szerkesztője és tulajdonosa: *Erdélyi* Zoltán, egyáltalában nagy gondot fordít a tartalom változtatóságára és elevenségére, a kiadó *Patria* nyomda pedig a kiállítás csinoságáért szavatol. Az Urambátyám előfizetése ára most is annyi, mint 20 év előtt: egész évre 16 korona. Mutatvány számokat sz vesen küld a kiadóhivatal: Budapest, IX. Üllői-út 25. sz. a.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap délután: *Furcsa háboru, operett; este: Czigány, népszimű.* (Szigligeti ünnep.)

Hétfő: *A bajusz.*

Kedd: *Tosca.*

Szerda: *Heidelbergi diákélet.*

Csütörtök: *Mulató istenek (uj).*

Szombat: *d. u. A kis kofa.*

Vasárnap: *d. u. Gyimesi vadvirág.*

Márkus Emilia vendégszereplése elmarad.

— A színügyi bizottság ülése. —

A nagyváradai színügyi bizottság tagjainak egy része az utóbbi időben elégedetlen *Somogyi* Károly színigazgatóval s a színház vezetésével s minden alkalmat megragad, hogy elégedetlenségének kifejezést adjon. Kifogásolják a műsort, a rendezést. Eddig azonban megmaradtak az elégedetlenség hangoztatása mellett. A bizottság tegnapi ülésén azonban már visszautasították a színigazgató egy kérelmét, amely határozat bizonyára csak az elégedetlenség kifolyásából keletkezett.

Márkus Emiliát a budapesti Nemzeti színház művésznőjét akarta a színigazgató pár estén át vendégszerepeltetni s ez alkalmából a helyárok felemelésére kért engedélyt. A szakkbizottság többsége azonban ez időszerte nem engedélyezte a helyárok felemelését.

A színügyi bizottság ülésén dr. *Hoványi* Géza távollétében *Mezey* Mihály alelnök vezette a tanácskozást. Jelenvoltak: *Rimler* Károly, *Harmathy* Károly, dr. *Gyémánt* Jenő, *Beczkay* Lajos, dr. *Kurländer* Ede, dr. *Moskovits* József, dr. *Mihelly* Lajos, dr. *Halász* Lajos, dr. *Dóri*

Ferencz, *Eleméry* *Ferencz* jegyző és *Erdélyi* *Miklós* színházi titkár.

Mezey Mihály elnök előterjesztette *Somogyi* Károly színigazgató kérelmét, mely szerint *Márkus* *Emilia* három, esetleg négy estén vendégszerepelne a Szigligeti színházban s ez estekre 25 százalékkal akarja a helyáratat felemelni. Erre kér engedélyt a színügyi bizottságtól. Ezen bérletszünetes estéken az Egyenlőség, Utazás az özvegység felé, Fron-fron és esetleg a Vénleányokban lépne fel *Márkus* *Emilia*.

Dr. *Gyémánt* Jenő elvi szempontból ellene van a helyárok felemelésének, mert már is túl magasak a helyárok. Legyen az igazgató méltányos a közönséggel szemben.

Dr. *Kurländer* Ede rámutat, hogy a vendégszerepléseket a szezon végére kell tartani. Van jó személyzet, kitűnő vigjáték-gárda, ezekkel kell jó műsort produkálni. Nem szavazza meg a helyár felemelését.

Dr. *Dóri* *Ferencz* az esetben teljesíti a kérelmet, ha új darabokban lép fel *Márkus* *Emilia*, de ócska darabokhoz nem szavazza meg a helyárok felemelését.

Dr. *Moskovits* József elvből sem most, sem a jövőben nem szavaz a helyárok felemelése mellett. De a *Dóri* által kifejezett megkötést nem fogadja el, mert minden művész a legjobb szerepeiben lép fel. A helyár felemelésének azért sincs helye *Márkus* fellépténél, mert akkor a színház üres marad, míg rendes helyáraknál telt ház mellett az igazgató is megtalálja a számítását.

Erdélyi *Miklós* kijelenti, hogy *Márkus* *Emilia* kikötötte a bérletszünetet és helyár felemelést. Ha most nem szavazzák meg, el van döntve a vendégszereplés kérdése is.

Harmathy Károly attól fél, hogy ha merve elutasítják a kérelmet, ez a jövőre nézve kötni fogja a bizottságot s nem jönnek nagyobb művészek Nagyvárádra.

Dr. *Kurländer* Ede úgy értelmezi a kérelmet megtagadását, hogy ma még, a szezonban nem látják helyén valónak a helyárok felemelését, de ez a jövőre nem prejudikál. Május végén megszavazza az árfelemelést.

Rimler Károly figyelmezteti a bizottságot, hogy esetleg kellemetlen helyzetbe kerül a bizottság. A közönség felett nem lehet gyámokodni. Minden városban megadják ilyen nagy művésznők felléptére az árfelemelést. Lehetne kikötni, hogy két estén felemelve, két estén pedig rendes helyárakkal lépjen fel *Márkus* *Emilia*.

A bizottság többsége kimondotta, hogy ezidőszerte nem adják meg az engedélyt a helyárok felemelésére.

Felszólalás történt, hogy a Virág-vasárnap-tól kezdve működő társulat névsorát még nem mutatta be az igazgató

Elnök kijelentette, hogy az igazgató még márczius 1-én bemutatta dr. *Hoványi* Géza elnöknek a névsort s a jövő hóban e tárgyban a színügyi bizottság külön ülés hív össze. A bejelentést tudomásul vették s az ülés véget ért.

Az új szintársulat.

Virágvasárnapal új személyzet vonul be a Szigligeti színházba: a mostaniak nagyrésze távozik s újak jönnek helyükbe.

Távoznak: *Vlassák* Vilma, *Szerémy* *Gizella*, *Garzó* *Adél*, *Békefiné*, *Horváth* *Kálmán*, *Békefi*, *Szathmáry* *Árpád*, *Klenovics* és *Sümege*.

Legtöbbnek a távozása igazán veszteséget jelent.

Első sorban *Vlassák* Vilma remek éneke fog hiányozni. Mióta *Székely* *Irén* annyira elkenyvezte a nagyváradai közönséget, azóta csak *Vlassák* Vilma éneke tudta az igényeket kielégíteni. Utódját nem ismerjük s így nem tudjuk megítélni, mennyit ér a csere — de azt hisszük kár egy olyan művésznőt elhocsátani, akit mindenkor osztatlan lelkesedés vett körül.

Szerémy *Gizella* távozását annál nehezebben veszi a közönség, mert benne végre megtalálta a régóta hiába kereset drámai hősnőt

Garzó Adél, úgy beszél, férjhez megy, ő mindenesetre a jobb részt választja s így bár sajnáljuk távozását, változtatni nem akarhat rajta senki.

Szathmáry Arpád eltávózása csapás a nővóra. Sokoldalúsága, eredetisége és traszkirozó tehetsége oly gazdagsággal tárult ki az utolsó két év alatt, amely vidéki színpadokon szinte páratlan.

Békefi-ben évek óta az első használható tenoristát kaptuk; nagy kérdés, milyen lesz az utódja? *Horváth* pedig *Pintér* után következésként, azt a régi német közmondást igyekezett megcáfolni, hogy: selten kommt etwas besser nach. Másodsor nehezen fog a czáfolat még így is sikerülni. *Klenovics* most jut szóhoz s most mutat be igazán tehetségre valló alakításokat, mikor távozóban van.

Az ujakról irhatnánk, lehetne róluk véleményünk kapni. De ki tudja, nem változik-e meg ez a kölcsönkért vélemény, nem rontja-e le később az illető maga? Így jártunk *Anday Terkával*, a ki az előzetes jó hírnevet megerősítette a *Fecskefészkekben* s lerontotta a *Jánosvitében*. Különbösen is őt és *Peterdi Sándort* kivéve, egyet sem ismer közölök a közönség, nem érdekelheti tehát egyelőre sem a dicséretök, sem a lekritizálásuk. Elég, ha jelezzük, hogy az új tagok lesznek: *Angyal Ilka*, *Bárdos Irma*, *Komáromy Margit*, *Gerlaci Hermina*, *Anday Terka*, *Szinai Mariska*, *Palásthy Sándor*, *Székely Gyula*, *Peterdy Sándor* és *Hajnal György*.

A mai előadások. Ma két előadás lesz a Szigligeti színházban, d. u. 3 órakor félhelyárakkal színre kerül *A furcsa háború* operett; este pedig rendes helyárak mellett *A cigány* kerül színre.

Mulató istenek. A budapesti Magyar színház *Lehári-féle Mulató istenek* című operett újdonságának e héten lesz a premierje a nagyváradai színházban. A darabot maga az igazgató rendezi, ki nagy gondnal és körültekintéssel előadást és egyszersmind kassza darabot szerzett a színháznak.

Z E N E.

A Harmonia harmadik hangversenye.

— A »Szent István király« című zenemű bemutatása. —

A »Harmonia« két hangversenyének pártját ritkító sikerén felbuzdulva április 2-án a zeneköltészet legnagyobb óriásának, *Beethovennek* tiszteletére ünnepélyt rendez, amelynek fényes műsora e hatalmas genie legszebb alkotásaiból van összeállítva, hogy a sokoldalú szerző nagy tehetségét minden oldalról szemlélhesse a hangverseny kényes műizlésű közönsége. Az egyesület vezetősége, miként eddigi hangversenyeinél is láttuk, gondosan szerkesztett műsort állított össze s következetesen kitűzött programjához híven úgy a teljes zenekari, énekkari, kamara és solo zenében mutatja be a szerző legszebb és leghatásosabb alkotásait.

A teljes vonós és fuvós zenekar *Beethoven* magyar tárgyú művét a »Szt. István király« nyitányt adja elő. Érdekes historikuma van e mű megalkotásának, melynek megszületése ama időpontra tehető, midőn magyar főuraink, miként az *Esterházyak*, *Pálffy*ak stb. Bécsben tartózkodtak, amikor a híres császárváros a zeneművészet metropolisza volt. Ezek a főurak saját zenészeiket (cigányait) is föl vitték magukkal s *Beethoven*, aki náluk szívesen látott vendég volt gyakran el-el gyönyörködött az előtte bizonyára exotikusnak és szokatlanul látszó szép magyar nótákban, s impulzust nyerve a hamisítatlan, eredeti magyar nótáktól, azoknak tüzes rithmusától, alkotta e magyar tárgyú művét átgyurva saját egyéniségének megfelelő művészi formába, sajátos hangszerelésével, a főmotívumok genialis modulálásával a fa és

rézfuvósok teljes erejű alkalmazásának kiaknázásával, úgy annyira, hogy méltán nézhetünk élénk érdeklődéssel e darab bemutatása elé, a mely bennünket magyar katolikusokat különösen érdekel.

A zenekar és énekkar egy hatalmas Cantatával fog ezuttal közreműködni. A legnagyobb bizalommal nézhetünk e vállalkozás elé, mivel az énekkar most már szervezését teljesen befejezve lép a közönség elé, melynek férfi karát dr. *Krüger* Jenő felügyelete mellett *Lobermayer* Gyula és *Nevőráll* István zenetanárok, a női kar pedig özv. *Tutsek* Ferenczné és *Patzkó* Aladárné zenetanárnők tanítják be. — Ez alkalmából vettük a következő értesítést.

*

A nagyváradai »Harmonia« zeneegylet f. hó 19-én d. e. 11 órakor a zeneteremben zenekari próbát tart, — f. hó 21-én pedig d. u. 6 órakor az énekkar férfi kara Szalárdi-utca 13 szám alatt külön próbát tart, melyre a közreműködőket ezuton hívja meg az igazgató választmány.

TÁVIRATOK.

Tisza visszavonul a politikától.

Budapest, márcz. 18. (Saját tud. táv.) *Tisza* István gróf a koalíciós kormány kinevezése után egy időre vissza fog vonulni a politikától. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy a miniszterelnök lemond a mandátumáról.

Az ellenzék értekezlete.

Budapest, márcz. 18. (Saját tud. táv.) A szövetségi ellenzék ma értekezletet tartott *Kossuth* Ferencz lakásán. Az értekezleten *Apponyi* Albert gróf is megjelent. Az értekezleten elhatározta az ellenzék, hogy lépéseket tesz a válság mielőbbi megoldására. Koalíciós kormány kinevezése esetén a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkednek.

Meszlényi püspök temetése.

Szatmár, márcz. 18. (Saj. tud. táv.) *Meszlényi* Gyula püspököt kedden fogják örök nyugalomra helyezni a szatmári temetőben. A temetési szertartást *Várossy* Gyula püspök végzi. A holt testet a püspöki palota udvarán szentelik be, mely után a székesegyházba viszik, hol minden oltárnál gyászmisét fognak mondani. A temetésen *Bubics* Zsigmond kassai püspök is meg fog jelenni.

Andrássy-kabinet.

Budapest, márcz. 18. (Saját tud. táv.) Politikai körökben beszélnek. A koalíciós kormány megalakításával a király legközelebb megfogja bizni *Andrássy* Gyula grófol. A szabadelvűpártból hetven nyolcvan képviselő ellenzékbe fog menni. A többiek szabadelvűpártnéven a kormányt fogják támogatni.

Elhunyt püspök.

Speyer, márcz. 18. *Ehler* I. G. dr. Speyeri püspök ma meghalt.

EGYESÜLETEK.

A szépitészeti egylet gyűlése. A nagyváradai szépitészeti egylet márczius 22-én csütörtökön délután 5 órakor a városház bizottsági termében választmányi gyűlést tart. Az ülésen dr. *Beöthy* László főispán fog elnökölni.

NYILTTÉR.

Bumbera Imre polgári- és papi szabó. Nagyvárad, új „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legújabb divatu** és a **legjobb minőségű tavaszi szöveteim** raktáron vannak, melyekből a legújabb és legegységesebb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét **sima, fekete** áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Állandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból**. **Birétum, capuczin, camaura**, továbbá **Muczetuma** legszebb és finomabb selyemből. Továbbá egyedül raktára a mai időny legszebb és lecsészesebb **hit, remény, szeretet övének** (cin. ulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be**.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűző tisztelettel:

Bumbera Imre,
polgári- és papiszabó.

65

Figyelem!

Értesitem a n. é közönséget, hogy a tavaszi áruk u. m: bel- és külföldi **kalapok, nyakkendők, zephyr és batist ingek, cipők, utazó- és sport-cikk**ek megérkeztek s áruházamban igen jutányos árral beszerezhetők.

Tisztelettel:
Szép Mihály.
Fő-utca, (Bazár-épület.)

LOVACRIN mesés hajnövesztőszer főraktára

Özv. Jüngling Józsefné

állandó nagy raktára **varrógép, kerékpár alkatrész- és felszerelésekben**
NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Bazár épület).

Nagy választék **acetylen-lámpa légtömő és gummiköpenyben**. Szakszerűen berendezett **nagy javító MŰHELY** **Emalírozás, nickelés** és bármilyen **javítások** pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Garbit napi árban!

A legjobb gyártmány
Atilla, torpedó, Bock, és Hollender-féle

kerékpárok

vannak állandóan raktáron.
Becsés pártfogását kérve, vagyok kitűző tisztelettel

özv. Jüngling Józsefné.

É R T E S I T É S.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy **német szücs-üzletet nyitottam**, raktáromon mindenkor e szakmába vágó kész munkák kaphatók és megrendeléseket gyorsan és pontosan készítek el a legjutányosabb árak mellett, ugyancsak szőrme-áru nyári megőrzésre és annak gondot zását elfogadom.

Üzletem tűz ellen biztosítva van.
A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve maradtam tisztelettel:

Zimányi András,
Nagyvárad, Színház- és Apáczá-utca sarkán
(Dr. Adorján-palota.)

É r t e s i t é s!

Mély tisztelettel van szerencsém nagybecsült megrendelőim szíves tudomására hozni, hogy az általam alapított **Lebovits és Grosz** cégéből, mint az üzlet tulajdonképeni szakértő vezetője kiléptem. Szabad legyen tehát arra kérem igen tisztelt megrendelőimet hogy további szíves rendelkezéseikkel régi **Bazár épületbeli** (színház oldal) helyiségemben méltóztassanak felkeresni, ahol a mérték vételt személyesen teljesítem. Ha tehát bárki az én nevemben akarna eljárni, tisztelettel kérem mint illetéktelent visszautasítani. Magam pedig továbbra is minden erőmből iparkodom, hogy a közönség megtisztelő bizalmára ezentúl is érdemes legyek.

Felhívom a t. közönség szíves figyelmét a műhelyemben készült **legelegánsabb**

szinpadai és báli-czipőkre,

melyek kizárólag nálam szerezhetők be. Kérem a közönség további jóakaratu támogatását s maradtam kitűnő tisztelettel

LEBOVITS MIKSA

a Szigligeti-Színház czipőszállítója

(Bazár-épület, színház felőli oldal)

Szóbel Adolf

női ruha és confection készítő műterem
Nagy Sándor-utca 4.

Ajánlja a szakmájába vágó női ruhák divatos elkészítését, u. m. utcai és estélyi toalettek, angol és francia szabásu ruhákat, costumöket, felöltöket mindennemű fazonban.

Vidéki megrendelőktől ruhaderék beküldése kívántatik mérték helyet.

Kitűnő tisztelettel:

Szóbel Adolf,

angol és francia női szabó.

K I A D Ó

egy üzlet és ugyanott egy utcai lakás augusztus 1-től.
Ertekezhetni Teleki-utca 28. szám alatt.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

18

Angol regény.

„Farnham kisasszonynak határozott kívánsága, hogy ma este hét órakor legyen szerencséje Fergusson doktorhoz ebédre.”

— Ez hatni fog — mondá Mari, csengess!

A csöngetésre egy tagbaszakadt férfi cseléd lépett be, kinek Farnham kisasszony keményen megparancsolta, hogy a levelet azonnal vigye Fergusson doktorhoz, s adja saját kezébe.

Montgomery Mari ezen az estén máskor szokatlan gondot fordított öltözetére és valóban igen szép és kedves látványt nyújtott, midőn a szalonba lépett, hol már Farnham kisasszony uszályos fekete bársony ruhájában, ragyogó gyémántokkal nyakán és hajában méltóságosan elhelyezkedett a kandalló előtt.

Még csak husz perc hija volt a kitűzött időnek, mikor a doktornak meg kellett érkezni és a Mari kedves arca s szelid barna szeme ragyogott a viszontlátás édes érzetétől.

Farnham kisasszony nem állhatta meg mosolygás nélkül ezt a látható izgatottságot a szeretett leánynak.

— Édesem — mondá — vajjon gondoltál-e valaha, csak úgy véletlenül, arra, hogy én mért nem mentem férjhez? Szép voltam és gazdag és mégis pártában maradtam. Ül le csak ide mellém, míg Fergusson doktor megérkezik, elmondom neked történetemet.

Egy pernyi szünet állott be. Farnham kisasszony merengő tekintettel nézett a lobogó tűzbe, mintegy visszaidézni akarván a múltat s rendbe szedni emlékeit. Azután beszélni kezdett:

— Édesem, mikor először léptem a világba, el merem mondani, nem volt Londonban nálam szebb, büszkébb és rátartósabb leány s meghihető, hogy imádóm is volt elég. Atyám föltette magában, hogy csak előkelő család tagjához ad férjhez és én — én mindjárt az első sasionban elvesztettem szívemet, halálosan beleszerettem egy fiatal katonába és megfogadtam, hogy vagy azé leszek, vagy senkié. Hanem, édesem, régi dolog az, hogy ha török göröggel találkozik, annak harc és háboru a vége. Atyám végtelentl keményfejű ember volt s a mit egyszer feltett magában, attól nem lehetett eltántoritani. De hát én meg méltó gyermeke voltam. Épp oly makacs és vasakaratu. A leg-határozottabban megmondtam neki szemébe, hogy vagy, az a fiatal katona lesz a férjem, vagy senki. És láthatod gyermekem, hogy mennyire ura voltam szavamnak: ma is Farnham kisasszony vagyok. Igen Mari én hü maradtam első és egyetlen szerelmemhez, úgy, a mint megmondtam neki, mikor a holdvilágította kertben elbucsztam tőle Ezek voltak hozzá utolsó szavaim: „Hü leszek hozzád, hü, igaz és törhetetlen, mint az acél.” És az maradtam.

— És ő? kérde Mari.

— Édesem — felelt Farnham kisasszony nevetve — a férfiak mindig csalfák voltak. Megnősült. Én nem mentem férjhez, mert nem tudtam elfelejteni.

— Hogy hívták? — kérdezte Mari, ki most már egészen szerette volna tudni keresztanyja történetét.

— Hogy hívták? Oh, az nem tartozik a dologhoz. De ime, itt jön a doktor.

Fergusson doktor mosolyogva lépett be. Akárhogyan igyekezett is tagadni, kénytelen volt bevallani, hogy jól érezte magát a Farnham kisasszony társaságában. Különösködéseit mulattaták, sajátos gondolkodásmódja egészen új világot tárt eléje, ezért, bár néha neheztelt is, mégis szívesen fogadta meghívását.

Farnham kisasszony kezét nyújtotta a belépőnek s az ő eredeti mosolygásával a szemé közé nézett. Mari ellenben szemérmesen lesütötte szemét s kezét egy pillanatra önkéntelen a doktoréban felelte.

Bérruhás cseléd lépett be.

— Tálalva van, jelenté, mélyen meghajolva.

A doktor karját nyújtotta Farnham kisasszonynak, s az ebédlőbe mentek.

Farnham kisasszonynak az ebédnél is megvoltak sajátos szokásai. Bár ritkán voltak többen az asztalnál, mint hármán, mégis mindig úgy terített, mintha nagy társaságot várna. Szolgák csoportja várt készen a hosszú asztalnál, mely szemképráztatón meg volt rakva ezüst és üvegekészletekkel, virággal és gyümölcscsel, s az ebéd is sok fogásból állott, s igen hosszan tartott.

Farnham kisasszony egész viselkedéséből kilátszott, hogy nagyon érdeklődik a doktor iránt. Szeme sokszor rátévedt arcára, s ilyenkor mély szomorúság tükröződött ki abból, s bármily türelmetlen volt is nem egyszer vele szemben, azért az öreg ladiynak mégis kedveltjei közé tartozott.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.**Értéktőzsde.**

Budapest, márcz. 18.

Oszrákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámitoló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339.—

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, márcz. 18.

Buza ápr.-re	— — —	19.20
Buza máj.	— — —	19.40
Rozs ápr.-re	— — —	15.40
Tengeri májusra 1905.	— — —	15.44
Zab ápr. ra	— — —	15.34
Repeze aug.-ra	— — —	22.90

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905 márcz 18-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	119.10
Magyar koronajárdék 4%	— — —	98.40
Magyar koronajárdék 3 1/2%	— — —	89.45
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	98.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — —	22.350
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	172.—
Osztrák járadék papirban	— — —	100.30
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.60
Osztrák járadék aranyban	— — —	1.20
Osztrák korona járadék	— — —	100.50
1860. oszt. államsorjegyek	— — —	157.75
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	16.42
Magyar hitelbank részvény	— — —	790.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	67.450
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	65675
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	19.05
Német birodalmi márka	— — —	117.15
London vista	— — —	239.90
Páris vista	— — —	95.20
20 márkás arany	— — —	23.46

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

ÉRDEKEL MINDENKIT,

hogy mily előnyösen lehet vásárolni **Klein Menyhért** jó hírű divatáru üzletében

Szt. László-tér, holdas templom mellett, hova naponta érkeznek szebbnél szebb *tavaszi costum pongyola*, és *blous kelmék*, *cosmanosi Dalem*, *creton*, és *szephir* ujdonságok, *Schroll siffon creàsi vásznak* és házi berendezéshez szükséges áruk, melyeket minden versenyt kizáró árban árusít.

Uj rendszerü egység árain:

120 czm. széles gyapju pongyola és blous kelmék 58--83--115 kr Czérna és silk zefir nagy választékban — — — 11 és 19 kr
140 angol costum kelme 96--118--135 kr Cosmanosi Delin, Volin — — — — — 27--33--36 kr

TELEFON 584.

Tavaszi árjegyzék ingyen

A nagy elárusítás megkezdődött a Zöldfa-utcán.

Megvettük a

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös vászon és rövidáru üzletét az egyik a *Zöldfa söracsarnok mellett* a másik a *Zöldfa kávéházzal szemben*, a mai naptól a

nagy elárusítás megkezdődött.

Tisztelettel KOVÁCS L. és TÁRSA.

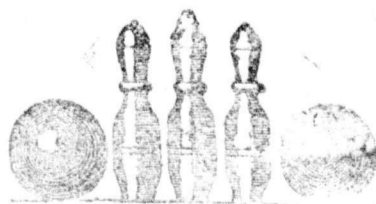
Lőrincz Mór Nagyvárad, Szt. János-u. elején.

Ajánlja nagyválasztéku solingeni, angol és svéd aczél áruit u. m.: önberetva, rendes beretva, haj- és szakál-vágó gépek, zsebkések, konyhakések, szállóajtó és kerti kések, venyigemetsző ollók, női kézimunka ollók, beretva fenő szijak, kövek minden minőségben és mérsékelt áráért. Borbély felszerelések eredeti gyári árban.

Utazókofferek, sétabotok, kuglibábok és golyók nagy választékban.

MOLNAR LAJOS

Nagyvárad, SCHLAUCH-TER 18. sz. lakos
ajánlja:

saját termésű
nagyvárad- és ménesgyoroki-borait
palackosan és hordóban.

Hordóborok:

Nagyvárad-uj-bor, fehér 11-je 18 forint
Ménesi vörös-bor, ó 50 firtól feljebb
Ménesi sauvignon fehér csemegebor 80 forint

Üvegezett borok:

Nagyvárad-uj fehér bor	1 lit. üveg	—32>
» kó » »	1 »	—40>
1900-as ürmösr ó »	1 »	—40>
Ménesi Kadarka, vörös	0.7 lit. palack	—90>
» Cabernet »	0.7 »	1—>
» Sauvignon »	0.7 »	110>
» » »	0.5 »	—75>

Tíz üvegen felüli rendelést házhoz szállítok.
Telefonszám: 406.

Nincs tehetettség!

Ez már igazán ritka alkalom.

Használja is azt ki minden vevő!

Ilyen ritka alkalom rég volt és soká lesz hogy még **órát** és **ékszer** is gyári áron alól lehessen beszerezni. Miért? Mert a napokban a Klein-féle óra és ékszer raktáron levő tárgyakat árverésen megvettem. És így mindenki kevés pénzért szép **ajándékot** vásárolhat. Nagy tömeg óra, arany és ezüst gyűrűk, fülfüggők, lánczok, katperezcek, joujouk, evőeszközök, stb kerülnek eladásra. Továbbá szemüvegek, viz-, láz-, és szoba-hőmérők leszállított árban. Törött vagy ócska aranyat vagy ezüstöt pénzért, vagy cserébe a legmagasabb árban beváltom. Óra, ékszer és látszer javítás pontosan, jótállás mellett elkészítetik. — Minden verseny kizárva.

FREUND BENJAMIN

műorás, ékszer- és látszerész.

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi szálloda.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RETHY-féle

pemetefű czukokánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RETHY-félet** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

• 1 doboz 60 fillér. •

Csak **RETHY-félet** fogadjunk el.

Nagy magtár Kiadó.

Várad-Velenczén a volt, Weinberger-féle telepen. Ertekezhetni a **KALAPGYÁRBAN** Friedländer Hermannál. Telefon: 143.

Gazdaközönség szives figyelmébe!

M. kir. államilag ólomzárolt csiraképes

Luczerna, lóhere

répa és veteménymagvak előnyös árakban beszerezhetők

Maár és Szabó

fűszer-, bor-, és csemege üzletében

Nagyvárad, Fő-u. (Moskovits-palota.)

Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek

kiváló tisztelettel:

Maár és Szabó.

Mindenemű Sajt, Hal és csemegeárakban nagy választékban.

Mindenféle ásványgyógyvizek és az ELŐPATAKI-víz forrására Biharvármegye részére.

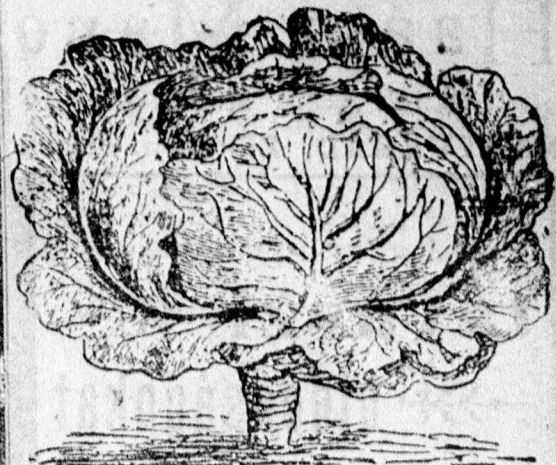
Naponta friss tea, vaj, Pozsonyi diós, mákos patkó és Kugler-féle mignon sütemény.

Kiadó lakás.

Nagyvásár-tér 60. szám alatt (volt Mandl-ház) első emeletén 5 szobából álló lakás mellék-helyiségekkel 1905 május 1-től, továbbá a Lukács György u. 6 szám, (volt Rómer házban) 2 szobából álló garcon lakás mindenórán kiadó.

Ertekezhetni a **Polgári takarékpénztárnál**.

Alapított: 1850-ben.

Van szerencsém a nagyérdemű gazdászok uságnak ajánlani **legkittünőbb**

MAGVAIMAT.

Valódi eredeti kítettett

takarmányrépa-fajokat.

Valódi oberndorfi kerek sárga; Mammuth óriás, vörös, ecken-dorfi, Olajbogyó palackkalaku, hosszú.

Államilag vizsgált arankamentes francia és magyar luczerna, stíriai vörös lóhere.

Pázsit diszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, büköny, paprika, köles, len- és kendermag.

Különféle gazdasági magvak.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel

DELL'ORTOKÁROLY

magkereskedése

a „ZÖLD KOSZORU“-hoz
Nagyvárad, Szt. László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan feljesítek csomaglási költség nélkül.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értési a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképesz lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1/5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári ivlámpák árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— villamosvilágítási —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpalczák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza
NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején

Ne sajnálja senki a fáradságot arra,
hogy a most érkezett

tavaszi
ujdonságokat

megtékinthet. 971

Az árak meglepő olcsók!

Uj kefeüzlet.

Tisztelettel van szerencsém a nagy
érdemű közönség tudomására hozni
hogy a Zöldfa-utczába több években át
*fennálló kefe-üzletemet Szent-
László-térre, Rimánóczy ház-
ba, a Holdas templom mellé
helyeztem át.* Ezekután a n. é.
közönséget felkérem hogy szíves párt
fogásokkal szerenc-életelni szívesked-
jenek.

Tisztelettel.

Bauer Victor,
kefe-kötő mester

Hirdetések

jutányos áron

felvételnek

a

„TISZÁNTÚL”

kiadóhivatalában

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemezgyár, malomépítész
Budapest, V., Váci-út 40—46.

Uj szabadalmazott

törekrosta
vaslemezből,
cséplőgépekhez.

Mult évben kb. 1000
drbot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva.

Ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldöm és visszaveszem,
ha nem jobb, mint bármely másfajta törekrosta.

Részletes leírást, mintát és elismerő levélfüzetet minden érdek-
lődőnek ingyen és bérmentve küldök.

Szabadalmazott

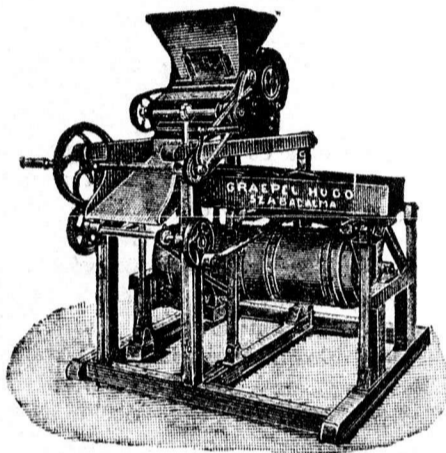
„Pompás”

kombinált gabonatisztítógép, u. n.
ördögboeskor-választógép, mely
a gabonából mindenféle gazt
ördögboeskort és kígyó-
hagymát kiválaszt.

A veszprémi mezőgazdasági kiállítá-
sán ezüst éremmel kitüntetve.

Egyedüli gép, mely az
ördögboeskort és kígyó-
hagymát teljesen kivá-
lasztja.

Kívánatra árjegyzékkel és tisztítási-
mintával díjmentesen szolgálok.

Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyváradi-velencei

Műkertészeti- és rózsatelep

Kertészeti-telep:

NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM.

Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim:

Műkertészeti-telep Nagyvárad.

Virág-csarnok:

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)

Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, béli vagy bármely alkalmi, szép berlini pa-
pirtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok a legfinomabb kivitelben, fi-
nom selyemtartókban, rózsza és kaméliából 8 forinttól 12 forintig, ami az-
előtt 15—20 forintba került Csokrok a legnagyobb mintájuk, legujabb
párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25
forint, ezelőtt 40—50 forintba került.

Élő virágokból:

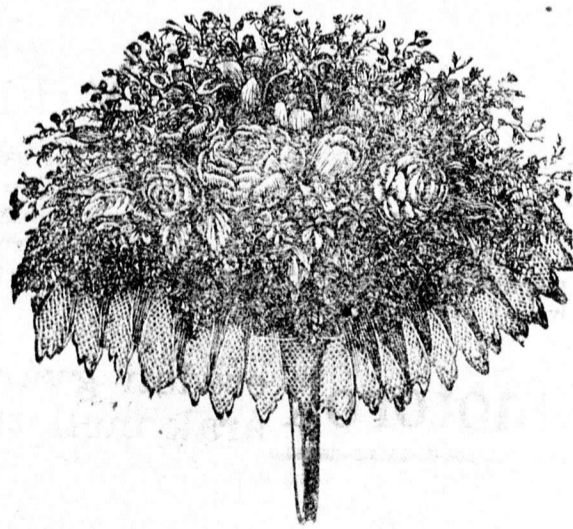
Koszoruk, igen szép, tartós zöldek és szép virágokból díszítve 1—3 fo-
rintig. — **Babérszörök,** ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból
díszítve 2—5—10 forintig. — **Ficus Magnolia szörök,** a legnagyobb
mintájuk, a legértékesebb és legfinomabb virágok és palmalombokkal dí-
szítve 10—25 forintig, ami ezelőtt 35—40 forintba került. A fent irt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al
olcsóbban készíttetnek. 100.000 drb. nemes rózsza. Alacsony törzsű gyökerm-s (vurczellecht) darabja 20 kr., 100
darab 18 forint. — Magas törzsű rózsza 3—5 lábíg, 1 drb 40 kr., 100 darab 35 forint. — 100.000 drb. legne-
mesebb gyümölcsfa gyönyörű szép koronás fák, melyek már a következő évben teremnek, darabja 35 kr., 100 drb. 35 frt

Szöllő-oltványok:

az összes eddig ösmert legjobb fajokból összeállítva, 12 borfaj és 12 lúgas
és csemege faj, melyekről faj és árjegyzék kívánatra azonnal bérmentve küldetik.

Farkas József műkertész

a váradi-velencei mű- és rózsatelep tulajdonosa Nagyváradon.

Vidéki és helybeli telefon 63.

NÁDOR HENRIK és TÁRSA czipő nagyraktára

MAGYVÁRADON, Kereskedelmi-palota.

Van szerencsénk a n. é. vevőközönséget tisztelettel értesíteni, miszerint a tavaszi idényre megérkeztek kitünő minőségű női-, férfi- és gyermek-czipők óriási választékban, feltűnő olcsó szabott árak mellett kaphatók csakis Nádor Henrik és Társa kizárólagos czipő nagyáruházában (Nagypiacz-tér Kereskedelmi-palota.)

Vidéki és helybeli telefon-rendelések a legpontosabban eszközöltetnek.

Szolid kiszolgálás.

Szabott árak.

Olcsó kölcsön

Tisztelettel értesitem a pénzkölcsönt kérő t. feleket, hogy Mészáros utca 2. sz. a. (Köröspart, Stiedl féle ház, szemben a Rimánóczy szállodával)

bankbizományi és hitelforgalmi irodát

nyitottam. A pénzpiacon terén banktisztviselői és 12 éven át volt takarékpénztári titkári állásomban nyert bő tapasztalatok, valamint előkelő bankok képviselése alapján:

1. Jelzálog és hosszú törlesztéses kölcsönöket (melyekben a tőke és kamat is benn foglalítatik) 10—50 évre a lehető legrövidebb idő alatt és legalacsonyabb kamatláb mellett minden előzetes díj és költség nélkül folyósítanak;

2. régebbi tartozásokat olcsóbb kamatu kölcsönökkel cserélek fel.

3. köztisztviselőknek, katonatiszteknek állami, megyei, és városi hivatalnokoknak csekély heti részletekben törlesztendő 10—15 éves személyhitelt eszközölök ki.

Mindentéle kölcsön ügyletben szívesen állok rendelkezésére és minden díjazás nélkül szolgálak felvilágosítással, utbaigazítással délelőtt 9—12-ig. d. u. 3—6-ig.

Tisztelettel

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár.

Telefon 424 szám 930.

Schicht-szappan

„szarvas“

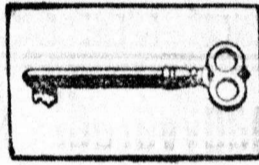
vagy

„kulcs“

Jegygyel

legjobb, legklódsabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!!! **Bevásárlásnál különösen arra figyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egytkével legyen ellátva.** !!!

A „Nagyváradai Hitelbank“r eszvénytársaság (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett **törlesztéses jelzálogkölcsönöket nyújt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsönkérő részről hiteles

telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsönöket bélyeg és illeték-mentesen convertál.

Elfogad betétkönyvecskére és folyó számlára:

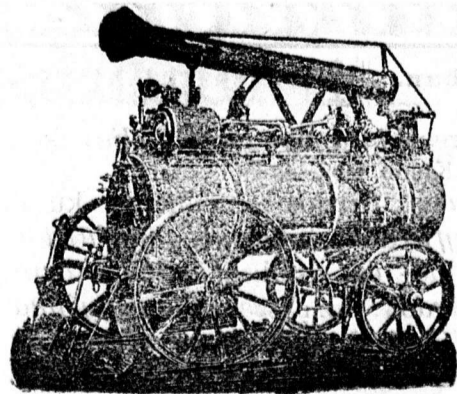
6 hóig elhelyezett 5%-os kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett teszámitol váltókat.

Értékpapírok, ékszerék és terményekre előleget ad. **Az igazgatóság.**

DEBRECZENI LAJOS

gőzcrőre berendezett gépműhelye
Kolozsvári utca 29-43. Nagyvarad.

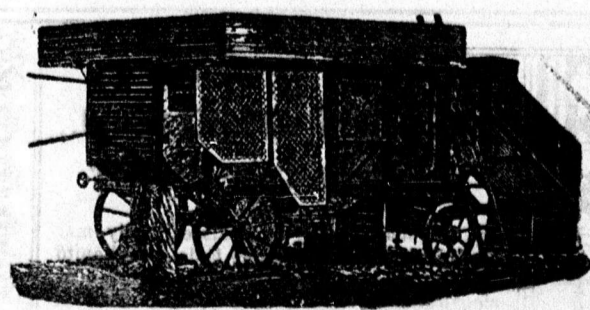

Ajánlom a mai kor igényeinek teljesen megfelelő új gépekkel berendezett műhelyemet; s ujonnan felépített gőzcséplőgépeimet, valamint elvállalok bármilyen gépek teljes kijavítását avagy ujonnan átalakítását felelőség mellett; u. m. járgányokat, petróleum, gáz, benzin, gőzmotorokat, gőzgépeket, gőzcséplőgépeket és mindenféle gépezeteket.

Készítek mindenféle egyenes és hajlított tengelyeket s mindenféle esztergalyozásokat, vas és réz, öntéseket, csapágákat megmunkálva, eltörött vagy minta után.

Teljesen új tüszekrényeket avagy kijavítását s gőzmalom berendezések javítását elvállalom.

Új villanyvilágító gépeket (Dinamó) teljesen felszerelve készítek bármilyen nagyságban.

Új gőzhenger furógéppel (ezilinder) hengerfurásokat s gépről való leszerelés nélkül vidéken s új karikákkal együtt pontosan készítek.

Eladók

több 6—8 lóerjű M. Allami vasrámás új eséplőgépek, 6—8 lóerjű gőzgépek új használati engedéllyel teljesen üzemképesek felelőség mellett

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpadlás nélküli műfogakat készít kezeség mellett.

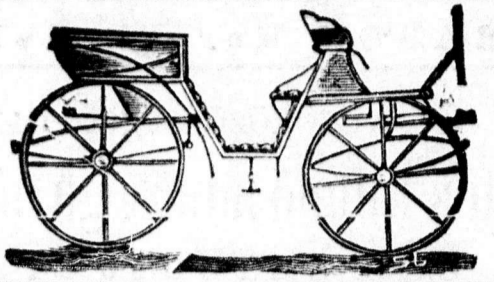
SZÉKELY KAROLY

975. fogtechnikus,
Nagyvárad Szaniszló (Apolló)-utca. 15. sz.

500 forintot

fizetek annak, aki *Bartilla*

vízének használata mellett, üvege 32 kr. ha ismét fogfájást kap vagy a szája büzlik! Csomagolásért külön 10 kr.) *Bartilla A. örökösét* (E. Winkler) Wien, 19. 1. Sommergasse Kapható Nagyváradon Vadász Albert drogeriájában Fő-utca Nyíry György, Molnár Lajos urak gyógyszer-tárában. Berettyó-Ujfaluban Trajanovits Antal, gyógyszer-tárában. Kérjük határozottan mindenütt *Bartilla*-féle fogvizet. Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.) Oly helyekre hol nem kapható *bérmentve* küldök, 5 üveget 2 forint 60 krért.

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy a Bodánszky Lipót-féle (Szilágyi Dezső-utca, dr. Adorján ház

mellett) 30 év óta fenálló kocsigyárat átvettük s ezt saját személyes felügyeletünk mellett Bodánszky Lipót utódai cég czimjegyzésén tovább vezetjük.

Raktáron tartunk mindenféle új kocsioat, u. m.: fedeles, fedeletlen, üveges, landauer, landonet, Esterházy, bordás, paszket, kucsir, magánhajtó, sandauer és még többfelét.

Elvállalunk mindenféle javításokat, úgy mint kerékgyártó, kovács, szater, fényező munkát leggyorsabban elkészítve.

Régi kocsikat javítunk és egészújra is kicserélünk.

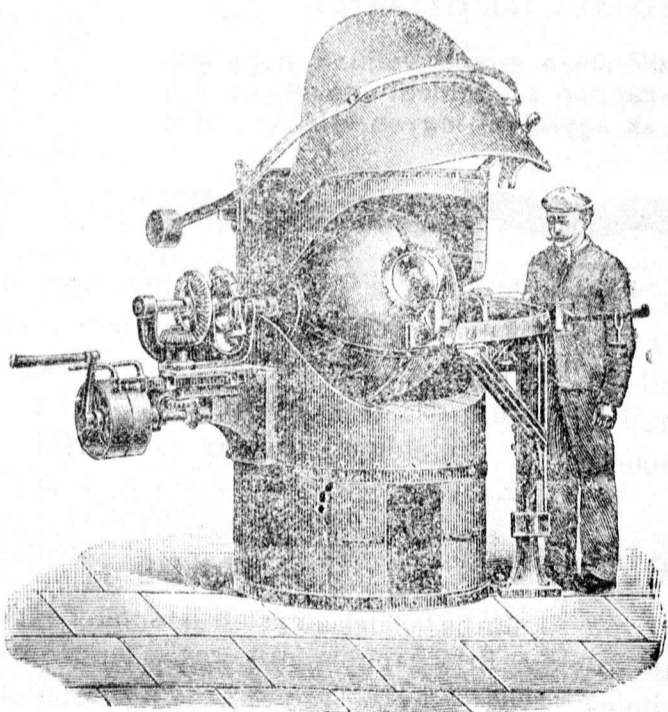
Külön tóvasaló osztály, mely a cég egyik oklevéllel bíró tagja felügyelete alatt van.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel:

BODÁNSZKY LIPOT cég utódai.

Tanulók felvételnek fizetés mellett.

Első nagyváradai szabadalmazott gőz kávépörköldé.

Van szerencsém a n. é. vevőközönség becses tudomására hozni, hogy a jelen kor igényeinek minden tekintetben megfelelő és a háziasszonyok könnyebbségére szolgáló

gőzkávépörköldét

állítottam fel, hol is mindennap különféle különleges kávéfajok összetételéből a legfinomabb kávévegyületet állítom elő. Gondoskodtam arról is, hogy a pörkölés után minden idegen szag, hogy hozzá ne férhessen, erre a célra szabadalmazott légmentes tartályt szereztem be, különböző fajok elhelyezésére, melynek megtekintésére felhívom a n. é. közönséget.

Együttal szives tudomásul adom, hogy több külföldi céggel nagyobb vétel után azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy bármely külföldi

céggel versenyezhetek úgy árban, mint árban: tea és rumban. Teát kilónként 5 koronától kezdve, rumot pedig literenként 2 koronától feljebb. Továbbá a bőjti idényre mindennemű sajt és hal, — hidegen ütött lenmagolaj, carfiel és mindennap friss vadszertés kapható.

Arjegyzék kívánatra ingyen!

KÁDÁR JÁNOS, fűszer és csemege üzletében.

Diószeghi István

órás és ékszerész

Nagyvárad, Teleki-utca

Elvállal:

órákat, ékszereket

javitás végett.

Jutányos és lelkiismeretes kiszolgálás.

Óra és ékszer raktár.

A több mint félszázad óta fenálló **LE CONSERVATEUR**

francia életbiztosító és kihazasító intézet leányoknak hozományt, fiuknak kezdő üzleti tőkét, szülőknek nyugalmas aggkört biztosít

csekély évi befizetés alapján.

Az intézet kimutatott tőkéje

482 millió korona

Orvosi vizsgálat nincs!

Magyarországi igazgatóság

Budapest, VII., Kerepesi-ut 30. szám.

Védjegy: „Horgony”.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régiónek bizonyult háziszere, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomosillapító szernek bizonyult köszvénynél, oszónál és meghűléseknel bedőresülésképpen használva. Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjeggyel és a Richter czéjgyegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszer-tárában kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten. Richter gyógyszer-tára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstr. 6. nev. Mindennapi szetküldés.

Meguyilik e hóban.

Dr. Politzer Jakab

sanatoriuma és vizgyógyintézete

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáró és bennlakó betegeknek.

Egész éven át nyitva.

Elegáns betegszobák, mérsékelt árak.

Prospektussal és felvilágosítással szivesen szolgál.

Az összes vizgyógyászati eljárások.

Külön férfi és női osztály.

Szénsavas fürdők (nauheimi kura), forrólégfürdők, villanyos fényfürdők, vaslápföld- és ásványfürdők, törpe-fenyőfürdők. Az összes villanygyógyászati eljárások, villanyos vízfürdők, villanyos négysejtesfürdők. Inhalatók dr Bulling szerint, Massage és vibrációs massage, étrendi gyógymódok.

Dr. Politzer Jakab,

az intézet tulajdonosa és vezetője.